

GGD Hart voor Brabant 100 jaar

GEZONDHEID IN TIJDEN VAN CRISIS

JAARSTUKKEN 2020



Gezond² doet leven!

Hart voor Brabant

VOORWOORD

Het jaar 2020 was voor GGD Hart voor Brabant in verschillende opzichten een bijzonder jaar, met bizarre tegenstellingen. Het was het jaar waarin de globale COVID-19 pandemie uitbrak. Een pandemie die voor Nederland begon in ons werkgebied, met een explosieve groei van het aantal besmettingen toen er nog vrijwel niets bekend was over het virus, en test- en beschermingsmaterialen slechts beperkt voor handen waren. Het was het jaar waarin we samen met de inwoners van ons werkgebied grote verliezen deelden. En het jaar waarin we hartverwarmend applaus en ontelbaar steunbetuigingen mochten ontvangen. Het jaar waarin onze oud-directeur Karin van Esch afscheid nam, terwijl we tegelijkertijd in totaal ruim 500 nieuwe, tijdelijke medewerkers verwelkomden voor onze strijd tegen het virus. Het jaar waarin we verhuisden naar ons nieuwe kantoor in Tilburg. Het jaar waarin GGD Hart voor Brabant 100 jaar bestond. Kortom: een bijzonder jaar dat op zo veel momenten schreeuwde om 'samen zijn', terwijl het virus ons dwong tot 1,5 meter afstand, thuiswerken en een lockdown.

In dit jaarverslag zetten we uiteen hoe wij onze reguliere werkzaamheden hebben uitgevoerd en hoe wij de beheersing en bestrijding van het coronavirus hebben aangepakt. We richten ons tot de in onze gemeenschappelijk regeling deelnemende gemeenten, onze ketenpartners én tot de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), die rechtstreeks opdrachten gaf aan de Nederlandse GGD'en in het kader van de crisisbeheersing.

Het belang van de publieke gezondheid vol in de schijnwerpers

Door de COVID-19 pandemie staat de GGD en het belang van publieke gezondheidszorg in het middelpunt van de aandacht. In beginsel natuurlijk vanwege het belang van de infectieziektebestrijding, maar ook het belang van preventie en gezondheidsbevordering is steeds hoger op de maatschappelijke agenda komen te staan. We mochten Koning Willem-Alexander verwelkomen op ons kantoor in Tilburg, waar hij ons bedankte voor onze inzet in de eerste golf van de Coronapandemie. Premier Mark Rutte bracht een bezoek aan onze teststraat in Uden. En minister De Jonge gaf in Veghel het officiële startschot voor de landelijke vaccinatiecampagne.

Alles wat de GGD doet, ligt onder een vergrootglas. De druk waaronder onze medewerkers dagelijks hun werk doen, is bijzonder hoog. Net zoals de trots die we allemaal voelen, om het feit dat wij zo'n belangrijke bijdrage mogen leveren aan het onder controle krijgen van de pandemie.

Het zijn van een GGD'er heeft daardoor een nieuwe dimensie gekregen. En er ging geen dag voorbij of er werd iets van ons en ons werk gevonden, door gemeenten en ketenpartners, in de media en in de privé situatie. Er was volop belangstelling voor ons werk en er werd ook buiten werktijd met ons gediscussieerd over het landelijke coronabeleid en de rol van de GGD. Er kwamen honderden nieuwe collega's bij, die we niet meer 'herkenden', maar die wel met ons verbonden zijn in onze gezamenlijke opdracht. We werden bekritiseerd en er werd voor ons geklapt.

Maar de bestrijding van de coronapandemie deden en doen wij niet alleen. We werkten nauw samen met de drie Brabantse GGD'en, de landelijke programmaorganisatie van de koepel GGD GHOR Nederland, de GHOR, de veiligheidsregio, de gemeenten, de zorgketen en het ROAZ. En het raakte ons dat men in de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's (Wvvr) kritisch was over de positionering van de GHOR. In de ontwikkeling van het in Brabant ontwikkelde RONAZ, de verdeling van de beddenscapaciteit en de persoonlijke beschermingsmiddelen speelde de positie en het netwerk van de GHOR een hoofdrol. De teststraten en vaccinatielocaties hadden niet zo snel ontwikkeld kunnen worden zonder de samenwerking met de veiligheidsregio's en onze gemeenten.

De spanning tussen crisis en 'normaal'

Gedurende de crisis ondervonden we op verschillende punten een spanning tussen onze rol in de bestrijding van het virus en onze taken voor de publieke gezondheid in ons werkgebied. Zo legden tijdens de eerste golf 200 medewerkers hun reguliere dienstverlening neer, om zich vol in te kunnen zetten voor testen, bron- en contactonderzoek en publieksvoorlichting. Hun collega's zetten tegelijkertijd alles op alles om de meest kritieke reguliere dienstverlening in de lucht te houden. Later in de crisis vormden vooral de coronamaatregelen een grote uitdaging voor de manier waarop en de snelheid waarmee we ons reguliere werk konden uitvoeren. Dit heeft ertoe geleid dat we reguliere werkzaamheden hebben moeten uit- of zelfs afstellen. In paragraaf 1 van het jaarverslag zetten we de impact van de coronacrisis op onze reguliere dienstverlening en ontwikkeldoelen per taakveld uiteen.

Voor de coronabestrijding namen we veel nieuwe tijdelijke GGD'ers aan, voor de uitvoering van de door de minister van VWS aan ons opgedragen taken. De aansturing van die omvangrijke en zich snel ontwikkelende organisatie gebeurde veelal door onze programmamanagers. Daardoor kwamen we niet in alle gevallen toe aan de ontwikkelambities die we voor 2020 formuleerden.

Met de minister van VWS hebben we een compensatieregeling kunnen afspreken, die regelt dat de kosten van de crisis niet ten laste van onze gemeenten komen.

De crisis is nog niet voorbij

Met enorme trots blikken we terug op een bijzonder jaar voor GGD Hart voor Brabant. Een jaar waarin we een beroep hebben gedaan op de veerkracht en wendbaarheid van al onze medewerkers. Waarin we meer dan ooit hebben samengewerkt met de veiligheidsregio's, gemeenten, samenwerkingspartners in de zorg, de koepel en vele andere organisaties. En waarin we meer dan ooit zichtbaar waren als organisatie die zich inzet voor de gezondheid van alle mensen in onze regio. Tegelijkertijd is de crisis nog niet geweken. Inmiddels zijn we gestart met de vaccinatiecampagne, die op het moment van schrijven van dit voorwoord goed op stoom is. We kijken met vertrouwen naar de toekomst. Graag gaan we samen met onze medewerkers van GGD Hart voor Brabant, onze gemeenten en al onze samenwerkingspartners aan de slag met nieuwe uitdagingen. We hebben er vertrouwen in dat we ook in 2021 een belangrijke bijdrage gaan leveren aan het beheersen en bestrijden van de Coronapandemie, aan de gezondheidsbevordering van de inwoners in onze regio en aan het uitvoeren van onze ambities als opgenomen in onze [beleidsvisie 2019-2023](#) en onze missie: mensen gezonde kansen bieden om alles uit hun leven te halen.

Thérèse Claassen,
secretaris



Wim Hillenaar,
voorzitter



INHOUDSOPGAVE

Inleiding	5
JAARVERSLAG	
1. Programma Publieke gezondheid	7
1.1 Jeugdgezondheid	8
1.2 Gezondheidsbescherming	12
1.3 Gezondheidsbevordering en leefstijl	16
1.4 Monitoren, signaleren en advies	19
1.5 Toezicht houden	21
1.6 Openbare geestelijke gezondheidszorg	23
1.7 Publieke gezondheid bij rampen en crises	25
1.8 De beheersing en bestrijding van het coronavirus	27
2. Bedrijfsvoering	32
2.1 Sturingsfilosofie en governance	32
2.2 Belangrijke ontwikkelingen in onze organisatie	34
2.3 Kwaliteit	40
2.4 Privacyverslag	42
2.5 Beleidsindicatoren	43
3. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	44
4. Onderhoud kapitaalgoederen	48
5. Financiering	49
6. Verbonden partijen	50
JAARREKENING	
1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	53
2. Balans	55
3. Toelichting op de balans	57
4. Overzicht van baten en lasten	68
5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten	69
5.1 Toelichting programma Publieke gezondheid	70
5.2 Toevoeging/onttrekking aan reserves	73
5.3 Incidentele baten en lasten	74
5.4 Rechtmatigheid	75
5.5 Gebeurtenissen na balansdatum	77
6. Wet normering topinkomens	78
7. Resultaatbestemming	80
BIJLAGEN	
Bijlage 1: Taakvelden	82
Bijlage 2: Single Information Single Audit	83

INLEIDING

De jaarstukken van GGD Hart voor Brabant (hierna: de GGD) bestaan uit het jaarverslag met daarin de beleidsinhoudelijke programmaverantwoording, en de jaarrekening met de balans, het overzicht van baten en lasten en de toelichting hierop. In de jaarrekening leggen we verantwoording af aan het algemeen bestuur van de GGD over de financiën. De exploitatie sluit af met een positief resultaat van € 247.394.

Coronacrisis

Het jaar 2020 stond voor de GGD voor een belangrijk deel in het teken van de beheersing en bestrijding van het coronavirus. Het werkgebied van onze GGD werd het eerst het hardst getroffen, met grote gevolgen voor onze inwoners en voor onze organisatie en dienstverlening.

De coronabestrijding voerden we in 2020 uit in opdracht van de minister van VWS. De minister betaalt dan ook alle activiteiten die daarmee gepaard gaan. We spraken met de minister af dat we in deze jaarstukken ook verantwoording afleggen over onze inzet op de coronabestrijding. In paragraaf [1.8](#) van het jaarverslag beschrijven we, hoe we bij GGD Hart voor Brabant de coronabestrijding hebben aangepakt. De financiële verantwoording is opgenomen in de jaarrekening.

Daar waar de coronacrisis ook een belangrijke invloed had op onze reguliere dienstverlening en onze ontwikkelambities in 2020, beschrijven we die in het jaarverslag. Hierbij pogen we niet volledig te zijn, maar willen we een beeld schetsen van de impact van de coronacrisis op onze gehele organisatie.

's-Hertogenbosch, 8 april 2021,
het dagelijks bestuur van de GGD Hart voor Brabant,

T.H.I. Claassen,
secretaris

W.A.G. Hillenaar,
voorzitter

Vastgesteld door het algemeen bestuur van de GGD Hart voor Brabant in zijn vergadering van 8 juli 2021,

T.H.I. Claassen,
secretaris

W.A.G. Hillenaar,
voorzitter

JAARVERSLAG



Hart voor Brabant



1. PROGRAMMA PUBLIEKE GEZONDHEID

GGD Hart voor Brabant is er voor de publieke en preventieve gezondheid: de taken die de overheid op zich neemt om de gezondheid van iedereen te bewaken, beschermen en bevorderen, zonder dat mensen daar altijd om vragen. Dat deden we in 2020 in opdracht van 25 gemeenten in Midden-Brabant en Brabant-Noord.

Onze activiteiten zijn erop gericht om álle inwoners zo gezond en veilig mogelijk te laten leven. Dit doen we vanuit de overtuiging dat een gezond gevoel belangrijk is om actief te zijn, mee te doen in de samenleving en alles uit het leven te halen. Dat maakt gelukkiger en zelfredzamer. Dus letterlijk: Gezond doet leven! We gaan hiervoor uit van:

- Gezond denken: hoe bieden we onze inwoners gezonde kansen vanuit positieve gezondheid, op basis van onze data-inzichten.
- Gezond doen: want het werkt pas als we ook iets doen. We stimuleren gezonde kansen, beschermen met vaccinaties en houden toezicht.

Onze werkzaamheden zijn te verdelen in zeven taken. In dit jaarverslag leest u per taak wat we bereikten, samen met gemeenten, partners én inwoners. We zoomen in op de resultaten die extra aandacht verdienen en verantwoorden ons met cijfers over ons werk. Een aantal cijfers presenteren we per gemeente, in een [apart overzicht](#).

Een belangrijke taak die de GGD in 2020 in het kader van een A-ziekte onder regie van de minister van VWS uitvoerde, was de beheersing en bestrijding van het coronavirus. In de extra paragraaf [1.8](#) van dit jaarverslag besteden we expliciet aandacht aan die opdracht en de manier waarop wij daar in 2020 in samenwerking met al onze partners uitvoering aan gaven.



1.1 JEUGDGEZONDHEID

Alle jeugdigen in Nederland hebben tot hun 18^{de} recht op jeugdgezondheidszorg (JGZ). Wij bieden die zorg aan onder verantwoordelijkheid van de gemeenten. Vrijwel alle kinderen zijn bij ons in beeld, bij het consultatiebureau, in de wijk, op scholen (PO, VO en MBO) en in samenwerking met peutervoorzieningen. Zo kunnen ouders en verzorgers (gezondheids)problemen voor zijn. Daarom staan wij voor een gezonde en veilige ontwikkeling van ieder kind.

Vernieuwing van onze dienstverlening

Sinds 2017 werken we systematisch aan de vernieuwing van onze dienstverlening. In 2020 zijn we op basis van de laatste inzichten en landelijke richtlijnen gestart met het ontwerp van een nieuw basisproces en contactschema. Hierin staan de momenten waarop en de regelmaat waarmee we onze jongste inwoners zien. In het nieuwe contactschema is onder andere een traject voor zwangere vrouwen opgenomen, met daarin een huisbezoek aan zwangere vrouwen. Ook ontwikkelden we een instrument waarin we samen met ouders een inschatting kunnen maken van de zorgbehoefte. We hebben de ambitie om deze ontwikkeling na de benodigde besluitvorming in de loop van 2021 in te voeren.

We stemmen onze klantcontactkanalen zo goed mogelijk af op de behoefte van ouders. Met de coronacrisis als vliegwielt hebben we de mogelijkheid van beeldbellen voor ouders en jongeren versneld ingevoerd, zodat contactmomenten in gepaste gevallen digitaal plaats kunnen hebben. Ouders benaderen ons ook steeds meer digitaal. Het aantal bezoekers van het ouderportaal groeide in 2020 van 2.000 bezoeken per maand naar 8.000 bezoeken per maand. Ook het aantal contacten via de ouderchat groeide, van 10.000 naar bijna 16.000 gesprekken. De ouderchat is een landelijk chatplatform, waarop inmiddels negen GGD'en zijn aangesloten. In 2020 is het platform verder verbeterd. Zo hebben we de ouderchat twee avonden geopend en ontwikkelden we een pilot waarin we ouders de mogelijkheid bieden om buiten openingstijden hun vraag per mail te stellen. Deze pilot wordt in 2021 landelijk uitgerold.

Maternale kinkhoestvaccinatie ingevoerd

Eind december 2019 voerden wij de maternale kinkhoestvaccinatie in. Deze prik is bestemd voor vrouwen die 22 weken zwanger zijn, zodat hun ongeboren kind reeds tegen kinkhoest beschermd is. GGD Hart voor Brabant heeft ervoor gekozen om deze vaccinatie aan te bieden in een individueel contactmoment; een prettige eerste kennismaking met de Jeugdgezondheidszorg, waarin de verpleegkundige samen met de ouders inschat of wellicht extra prenatale contactmomenten

gewenst of noodzakelijk zijn. Daarnaast heeft de moeder in spé zo de gelegenheid om vragen te stellen. In 2020 hebben we in totaal 8.310 zwangere vrouwen ontvangen en gevaccineerd.

KinderrechtenNU

[KinderrechtenNU in de klas](#) (plustaak) is in de regio Tilburg / Midden-Brabant in 2020 vier keer uitgevoerd. De doelstelling van negen is niet gehaald, in verband met de coronacrisis en de daarmee gepaard gaande extra druk op basisscholen. Een aantal uitvoeringen is naar het voorjaar van 2021 verschoven.

Lokale aanpak postpartum depressie (PPD)

In dit innovatieve project ontwikkelde de GGD een aanpak voor het herkennen van moeders met een risico op postpartum depressie (PPD). Met deze aanpak willen we eerder signaleren, goed kunnen doorverwijzen en bewustwording creëren rond postpartum depressie. In 2020 zijn alle JGZ-medewerkers van de GGD geschoold in de preventie van PPD en werken zij allen volgens een uniforme werkwijze voor vroegsignalering van PPD, met daarin onder meer:

- Een screening van álle pas bevallen moeders op PPD-risico;
- Een doorverwijzing van moeders met een geconstateerd risico op PPD naar passende hulp;
- Het bespreekbaar maken van PPD met pas bevallen moeders.

Bovendien ontwikkelden we een [informatiepagina](#) over PPD op de website van de GGD.

Impact van de coronacrisis op onze reguliere dienstverlening en ontwikkeldoelen

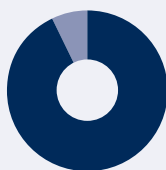
In de maanden maart tot en met juni is een groot beroep gedaan op medewerkers uit de JGZ, voor de beheersing en bestrijding van het coronavirus (zie paragraaf [1.8](#)). Dit in verband met het grote aantal (medisch en verpleegkundig geschoolde) medewerkers dat werkzaam is in de JGZ. Naast deze tijdelijke grootschalige inzet van onze JGZ-medewerkers, hebben vooral de landelijke coronamaatregelen van de Rijksoverheid veel invloed gehad op de manier waarop en het tempo waarmee we onze JGZ in 2020 konden uitvoeren.

In 2020 hebben we de JGZ in verschillende fases vormgegeven. Een schematische weergave van die fases:

Restrictiefase		Inhaalfase
Periode	Maart t/m juni 2020	Juli 2020 t/m Q2/3 2021
Uitgangspunten	- De contacten met kinderen tot 2 jaar hebben grotendeels plaatsgehad. Enkele contacten zijn aangepast qua inhoud of hadden op een andere manier plaats, bijvoorbeeld via beeldbellen. - Daarbuiten gingen alleen de noodzakelijke contactmomenten door (risicogericht). Alle andere contactmomenten zijn opgeschort. - Vaccinaties gingen door.	- Cohortgewijze inhaal van achterstanden uit restrictiefase (2 jaar, 3,5 jaar, 5-6 jaar, 9-10 jaar). - Contacten hebben digitaal plaats waar kan en fysiek waar het moet. - Contacten zijn korter waar het kan, aandachtskinderen krijgen reguliere contactmomenten (25 minuten). - Inhoud van verkorte contactmomenten wordt bepaald door landelijke JGZ-richtlijnen.
Consequenties	Achterstanden op een groot aantal contactmomenten, waaronder: 2 jaar, 3,5 jaar, 5-6 jaar, 9-10 jaar en screening op voortgezet onderwijs (zie ook 'Check 2VO').	Door verkorte contactmomenten hebben ouders minder gelegenheid voor het stellen van vragen. We bieden: - Mogelijkheden voor het stellen van vragen achteraf aan een geschoolde professional (achterwacht). - Mogelijkheid voor het stellen van vragen via chat/e-mail/(beeld)bellen. (Digitaal) vervolcontact op indicatie.
Bijzonderheden	Massavaccinatie Meningokokken ACWY ging door (individueel).	- Versnelde introductie van digitale contactmomenten via beeldbellen. - Waar mogelijk zijn werkzaamheden door andere functionarissen vervuld, ter ontlasting van jeugdartsen en verpleegkundig specialisten (functiedifferentiatie).

Check 2VO

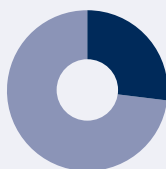
In maart 2020 zagen we ons genooddaakt om te stoppen met het uitvoeren van het contactmoment voor kinderen uit de tweede klas van het voortgezet onderwijs (2VO). In eerste instantie omdat veel JGZ-professionals acuut werden ingezet voor de coronabestrijding. En daarnaast omdat de scholen dicht gingen en de jongeren hun lessen digitaal kregen aangeboden. Van het schooljaar 2019-2020 hebben we iets minder dan 2.800 leerlingen niet gescreend; 8.000 leerlingen zagen we wel. Scholen en leerlingen die het betrof, hebben we de gelegenheid geboden om naar behoefte een afspraak met de jeugdarts/-verpleegkundige te maken. We hebben onze aandacht en inzet gericht op het opsporen van jongeren die dringend aandacht nodig hebben.



87%
jeugdigen bereikt tijdens
het contactmoment

181

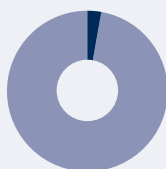
keer gebruikten we de
meldcode kindermishandeling



27%
extra onderzoek
met een aanleiding

78%

van de **contactmomenten** voerden
we tijdig uit

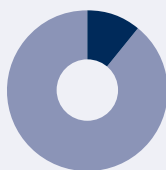


2%
van de kinderen
kreeg een **huisbezoek**

We hadden met

1.386

scholieren contact
vanwege **ziekteverzuim**



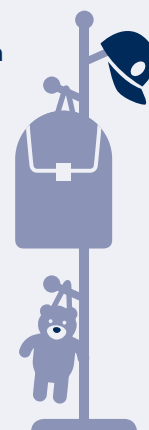
10%
van de jeugdigen kreeg
een **doorverwijzing**

We **vaccineerden**

56.873

jeugdigen

Bij **15%** van de bevroagde jongeren was een
aanwijzing voor **depressieve klachten**





1.2 GEZONDHEIDSBESCHERMING

De GGD draagt bij aan de bescherming van zijn inwoners tegen risicofactoren, zoals infectieziekten en zoönosen. We brengen besmettelijke ziekten in kaart en voorkomen de verspreiding ervan. Denk aan het spreekuur seksuele gezondheid of de screening op tuberculose. Onze adviezen helpen reizigers veilig op weg. En we adviseren instellingen over hygiëne en inspecteren tattoo- en piercingshops. We richten ons ook op de invloed van het milieu op de gezondheid.

Infectieziektebestrijding en infectiepreventie

Er zijn gezondheidsrisico's waarop mensen nauwelijks invloed hebben, zoals [infectieziekten](#). Samen met partners en gemeenten bestrijden we deze risico's. In 2020 stond het werk van onze artsen en verpleegkundigen infectieziektebestrijding en onze deskundigen infectieziektepreventie grotendeels in het teken van de beheersing en bestrijding van het coronavirus. Reguliere werkzaamheden en ontwikkelambities kwamen vrijwel volledig stil te liggen.

COVID-19

Omdat het werkgebied van GGD Hart voor Brabant als eerste getroffen werd door het virus, waren alle ogen op onze professionals gericht. Al in december 2019 zagen we de eerste berichten van een nieuw virus in China. Op dat moment verwachtten we in Nederland nog een vergelijkbaar scenario als bij de eerste SARS: enkele meldingen met veel werk, maar goed te bestrijden. Snel werden de vooruitzichten anders. Onze infectieziektebestrijders schaalden al eind januari op. Ze zetten vol in op het in quarantaine plaatsen van terugkeerders uit China. En testten mensen die ziek werden na wintersport of carnaval.

Snel na de eerste bevestigde patiënt in februari, nam het aantal besmettingen toe. De taak werd daardoor te intensief voor het kleine team infectieziektebestrijders. Collega's uit andere GGD-teams zijn getraind, zodat ze hun collega's konden ondersteunen bij het afnemen van monsters, het uitvoeren van bron- en contactonderzoeken en bij callcenterwerk. De teams Infectieziektebestrijding en Infectiepreventie kregen de taak van regisseur, opleider en kwaliteitsbewaker (zie verder paragraaf 1.8).

Overige infectieziekten

Door de landelijke coronamaatregelen nam het aantal besmettingen met andere infectieziekten die door hoesten en niezen overgedragen worden af. Kinkhoest, normaal gesproken goed voor honderden meldingen per jaar, viel na februari nagenoeg stil. Ziekten die je vaak oploopt tijdens

een reisbestemming zagen we ook nauwelijks. We ontvingen bijvoorbeeld maar 1 malariamelding in februari. Ook meldden zich nauwelijks mensen die een mogelijk risico op rabiës (hondsdolheid) hadden gelopen. In 2019 waren dat er nog bijna 100. In 2020 ontvingen wij slechts 20 meldingen, vooral in de eerste 3 maanden van het jaar. Deze patiënten kwamen vaak terug uit het buitenland, waar zij contact hadden gehad met bijvoorbeeld een vleermuis of een geïmporteerde hond.

Op enkele andere infectieziekten hadden de coronamaatregelen geen invloed. Zo was het aantal besmettingen met Legionellose (57) en Psittacose (9) vergelijkbaar met andere jaren. Onze inzet op het voorkomen hiervan was onverminderd nodig, omdat uitbraken ervan tot ernstige ziekten en overlijden kunnen leiden.

Infectiepreventie

In het kader van de infectieziektepreventie werkten we aan de eerste richtlijnen ten aanzien van een uitbraak van het coronavirus in een instelling. Daarbij werden we geconfronteerd met ingewikkelde vraagstukken. Hoe komen we aan beschermende middelen? Wanneer moeten we testen? Wanneer gaat een afdeling in quarantaine en voor hoe lang? Hoe kun je cliënten vervoeren in een bus (toen er nog geen mondkapjesplicht was)? En ook kregen we te maken met vraagstukken met een ethisch karakter. Bijvoorbeeld over het toelaten van bezoek bij een geliefde die zich in de laatste levensfase bevond. Of vragen over noodzakelijke isolatiemaatregelen op een psychogeriatrische afdeling.

We adviseerden maatschappelijke opvang met betrekking tot de opvang van dak- en thuislozen. We adviseerden in het kader van woningvervuilingen over bewoonbaarheid, en constateerden dat gedurende de coronacrisis meer sprake was van woningvervuilingen. We adviseerden samen met de [GHOR Brabant Midden-West-Noord](#) over de handhaving van maatregelen bij grote publiekstrekkers zoals wedstrijden in het betaald voetbal en pretparken.

Ook gaven we scholing aan verpleeg- en verzorgingshuizen, GGZ en instellingen die zorg bieden aan mensen met een verstandelijke beperking, over hoe zij zelf hun cliënten en medewerkers konden testen. Hygiëne-inspecties bij tattoo- en piercingshops voerden we uit in de periode dat mensen in contactberoepen mochten werken. We richtten ons dan onder andere op de naleving van coronamaatregelen. Zo ondersteunden we ook een groot aantal ondernemers met vragen over de coronamaatregelen.

Seksuele gezondheid

Ondanks de coronacrisis hebben wij voor jongeren onze spreekuren rondom seksualiteitshulpverlening en [Nu Niet Zwanger](#) kunnen blijven draaien (zie ook paragraaf 1.6). Daarenboven startten we een pilot waarbij jongeren online coaching ontvingen op deze fronten. Onze website is verbeterd en we startten met een telefonische triage door de doktersassistenten. De doelgroep weet ons daardoor beter te vinden. Dankzij de triage krijgt het overgrote deel (95%) een plekje op het spreekuur, met een sterke toename van het aantal gevonden ernstige soa's als resultaat.

Ook de [PrEP spreekuren](#) hebben we door kunnen laten gaan, zij het in aangepaste vorm. Deze spreekuren zijn bedoeld voor mannen die seks hebben met mannen en voor mensen die uit een land komen waar hiv veel voorkomt. Tijdens de eerste golf van de coronacrisis zagen we ons genoodzaakt om nieuwe intakes tijdelijk op te schorten. Inmiddels zijn alle plekken die wij vanuit de [nationale PrEP-pilot](#) kunnen aanbieden gevuld en is sprake van een wachtlijst. We houden scherp in de gaten of er plekken vrijkomen, zodat we zo snel mogelijk, zo veel mogelijk mensen kunnen helpen.

Het risico van deze wachtlijst is dat mannen die risicogedrag vertonen, geen PrEP tot hun beschikking krijgen. Dit stagneert de HIV-preventie. Op landelijk niveau is hier reeds aandacht voor. De PrEP-verstrekking gebeurt nu in het kader van een gelimiteerde, landelijke pilot. Het is wachten op een fiat vanuit het ministerie van VWS om meer financiering voor PrEP-plekken te krijgen. De GGD heeft ook op andere manieren aandacht voor dit risico. Zo zoeken we regiobreed samenwerking met huisartsen die bereid zijn PrEP voor te schrijven. De GGD heeft een geaccrediteerde gratis scholing ontwikkeld voor huisartsen, om de drempel om te starten met PrEP-verstrekking te verlagen door hen te scholen in het voorschrijven van PrEP. We treden in overleg met betrokken partijen in de regio, om samen te onderzoeken waar de knelpunten liggen in de PrEP-zorg.

Gezonde leefomgeving, milieu en veehouderij

In 2020 waren we op verschillende fronten betrokken bij de verdere invoering van de Omgevingswet bij onze gemeenten. Zo maken we onderdeel uit van het [Regionaal Netwerk Omgevingswet Brabant Noord](#) en werkten we samen met ketenpartners aan de voorbereiding van de invoering van de Omgevingswet en zijn verschillende elementen.

We adviseerden onze gemeenten over het invoegen van het thema Publieke Gezondheid in omgevingsvisies of -plannen. Daarbij maakten we succesvol gebruik van de [Brabantse Omgevingsscan](#) (BrOS); een instrument, ontwikkeld door de drie Brabantse GGD'en, dat het voor gemeenten en provincie eenvoudiger maakt om de gezondheid van inwoners mee te nemen in besluitvorming over de leefomgeving. We maakten een BrOS-gebiedsschets voor de gemeenten [Goirle](#), [Dongen](#) en [Bernheze](#) op basis van de gegevens in de BrOS. Dit gebiedsprofiel is gebruikt voor de ontwikkeling van de omgevingsvisie in deze gemeenten. In 's-Hertogenbosch is het onderdeel 'leefomgeving' toegevoegd aan de [wijkfoto Den Bosch](#) op basis van gegevens uit de BrOS. Eind 2020 zijn we ook gestart in Bernheze en Waalwijk met werken met de BrOS.

We informeerden en adviseerden onze gemeenten over de laatste relevante ontwikkelingen op actuele thema's als ventilatie op scholen, corona en luchtverontreiniging en gezondheidseffecten van 5G.

Impact van de coronacrisis op onze reguliere dienstverlening en ontwikkeldoelen

In paragraaf [1.8](#) beschrijven we dat de beheersing en bestrijding van het coronavirus per juni 2020 is georganiseerd in een programma en projectenstructuur. De coördinerende taken in die structuur zijn veelal opgepakt door interne GGD medewerkers. Om die reden is het strategische programma Gezonde leefomgeving tijdelijk stopgezet, waardoor slechts beperkt ruimte was voor rol- en kennisontwikkeling zoals beoogd in onze visie '[Voor een gezonde leefomgeving](#)'. Sinds september is de aandacht vanuit het sociaal domein voor inbedding van gezondheid in het ruimtelijk domein weer opgestart. In 2021 zal ook het programma weer opstarten.

Ook de doorontwikkeling van de Brabantse Omgevingsscan (BrOS) is tijdelijk opgeschort vanwege de coronacrisis.



181

gemelde uitbraken van een **infectieziekte** door instellingen met een wettelijke meldingsplicht²

We spoorden

56

latente infecties
tuberculose op

675

lijkschouwingen
(zonder euthanasie)

5.520

consulten **seksuele gezondheid**
(1.387 soa's gevonden)

265

meldingen van een **infectieziekte**



-

percentage van de gemeenten dat de GGD betrok bij de Omgevingswet¹

¹ verband met de coronacrisis en het tijdelijk opschorten van het programma 'Gezonde leefomgeving' hebben we over 2020 geen accurate cijfers verzameld voor deze indicator.

² Exclusief COVID-19



1.3 GEZONDHEIDSBEVORDERING EN LEEFSTIJL

Bij het bevorderen van een gezonde leefstijl richten we ons op inwoners van alle leeftijden en doelgroepen. We sturen op een Gezonde Start, een Gezonde School en een Gezonde wijk/gemeente. Het gaat dan onder andere over roken, voeding en bewegen, alcohol en depressie. Thema's die ook terug komen in het landelijk preventieakkoord. We signaleren risico's, adviseren en sluiten aan bij de lokale vraag en nemen landelijke ontwikkelingen en programma's mee. Een leidraad hierbij is de informatie uit de landelijke nota gezondheidsbeleid en het landelijk preventieakkoord. We stimuleren gemeenten tot het ontwikkelen van een lokaal of regionaal preventieakkoord. Daarnaast maken we ook gebruik van de financiële middelen en subsidies van het ministerie van VWS voor bijvoorbeeld een ondersteuningstraject Rookvrije omgeving. Hier betrekken we veel verschillende partijen bij, zoals ouders, scholen, sportclubs en welzijnsinstellingen.

Gemeenten kiezen zelf waar ze ons voor inzetten, bijvoorbeeld op gezonde leefstijl/overgewicht, middelengebruik, ouderenbeleid of de Gezonde school. Afspraken over onze inzet worden in beginsel jaarlijks gemaakt of, waar aan de orde, in meerjarige overeenkomsten vastgelegd. Hierna volgt een greep uit onze inzet in 2020.

Gezonde start

Onder de noemer van Gezonde start vallen veel verschillende interventies en programma's die door de professionals van onze teams jeugdgezondheidszorg wordt gecoördineerd en uitgevoerd. Opvoedondersteuning, Centering Parenting, Stevig Ouderschap, [OuderTeam](#), Voorzorg en extra inzet voor Vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) zijn allemaal voorbeelden van interventies en programma's waarmee we extra aandacht hebben voor ouders in een kwetsbare situatie, met als doel om hun (ongeboren) baby een kansrijke start te geven. Daarnaast werken we met gemeente-overstijgende programma's zoals Kansrijke Start, met Nu Niet Zwanger als onderdeel hiervan, om regionale verbindingen te maken en het netwerk van geboortezorg en jeugdgezondheidszorg te versterken en Rookvrije start om er gezamenlijk voor te zorgen dat meer (aanstaande) ouders stoppen met roken en rookvrij blijven.

Gezonde school

In het kader van het programma [Gezonde School](#) adviseren en ondersteunen we scholen bij de bevordering van een gezonde leefstijl. In onze gesprekken met scholen maken we standaard gebruik van door ons opgestelde schoolprofielen (zie de [Brabantscan](#) voor screeningsprofielen per gemeente). In het werkgebied van GGD Hart voor Brabant hebben 52 scholen (PO, VO en MBO) zich

in 2020 bijvoorbeeld ingeschreven voor de [Stimuleringsregeling Gezonde Relaties en Seksualiteit](#). De stimuleringsregeling is bedoeld voor alle scholen (locaties) in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

De regeling beoogt een positieve en gezonde seksuele ontwikkeling van kinderen en jongeren, door hen op tijd informatie te geven over onderwerpen als gezonde relaties, veilig vrijen en zwangerschap. Daarnaast hebben in 2020 29 scholen (PO, VO) gebruik gemaakt van het ondersteuningsaanbod van de Gezonde School. Deze landelijke subsidieregeling biedt scholen de mogelijkheid om op verschillende gezondheidsthema's een extra impuls te geven aan integraal, structureel schoolgezondheidsbeleid.

Gezonde wijk/gemeente

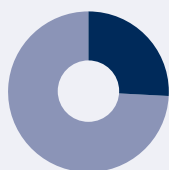
In het kader van de aanpak Kind Naar Gezonder Gewicht (voorheen bekend als: [Ketenaanpak Overgewicht](#)) ontwikkelden we de centrale zorgverbindersrol. Dit is een zorgverlener met een coördinerende rol bij de aanpak van overgewicht bij kinderen met multiproblematiek of morbide obesitas, die ondersteuning en zorg nodig hebben. Na signalering van overgewicht of (morbide) obesitas, brengen we in samenwerking met het gezin en de verschillende betrokken professionals de onderliggende problematiek in kaart. Aan de hand van deze inzichten stellen we met het gezin een plan op. De centrale zorgverbinder coördineert de uitvoer van dit plan, met als uiteindelijk doel dat gezinnen zelf steeds meer regie krijgen en het uiteindelijk helemaal zelf kunnen. Hiertoe werken we bijvoorbeeld samen met gemeenten, huisartsen, kinderartsen, sociale wijkteams, scholen en aanbieders van gecombineerde leefstijlinterventies (GLI). Deze aanpak voeren we inmiddels uit in Meierijstad, Oss, Tilburg, 's-Hertogenbosch, Uden en Waalwijk.

We voeren diverse interventies uit die zich richten op een gezonde wijk of gemeente. Ook hierbij gaat het om signaleren, adviseren en aansluiten bij de lokale vraag en situatie. We dragen een aantal landelijke campagnes uit, zoals [NIX18](#), [Ik Pas](#) en [Stoptober](#). In het kader van NIX18 besteedden we aandacht aan een gezonde en veilige sportomgeving. Hiertoe werden we actief betrokken bij lokale sportakkoorden, organiseerden we webinars rondom de gezonde sportomgeving en ondersteunden we sportverenigingen en gemeenten hieromtrent. Ook namen we actief deel aan de NIX18-campagne voor het tegengaan van alcoholgebruik door jongeren onder de 18. Dit is in veel van onze gemeenten een belangrijk thema binnen het lokaal gezondheidsbeleid.

Impact van de coronacrisis op onze reguliere dienstverlening en ontwikkeldoelen

We hebben onze voorlichtingsbijeenkomsten en -campagnes in 2020 op andere wijzen moeten organiseren, omdat fysieke bijeenkomsten een groot gedeelte van het jaar onmogelijk waren. Dit deden we met groot succes. Zo werd een webinar over lachgas door 700 geïnteresseerden gevolgd, en een webinar over 'jongeren en social media' werd bijna 1.000 keer 'bezocht'.

Het strategisch programma 'Kwetsbare situaties en momenten' hebben we in 2020 opgeschort ten behoeve van de coronabestrijding. In dit programma geven we aandacht aan preventieve publieke gezondheidszorg voor volwassenen en ouderen in kwetsbare situaties. Daar waar mensen al in een kwetsbare situatie terecht zijn gekomen, zetten we - net als bij onze jeugdgezondheidszorg - in op signalering en normalisering, goede uitvraag en goede toeleiding. Onze jongste inwoners zien we hiertoe met regelmaat op onze consultatiebureaus en op school. Om de juiste en passende ondersteuning aan volwassenen en ouderen te kunnen bieden, gaan we op zoek naar partners in de wijk die aanvullend zijn op ons netwerk. De ontwikkelde kennis en instrumenten in het project Doelgroepen van het programma Corona (zie paragraaf [1.8](#)) zullen we gebruiken om in 2021 een vliegende doorstart te maken.



30%

van de scholen hebben het
vignet **Gezonde school**



1.4 MONITOREN, SIGNALEREN EN ADVIES

De GGD brengt de gezondheid in wijk en buurt in kaart en adviseert over een effectieve aanpak. We werken samen met partners en gemeenten om data aan elkaar te koppelen en ontwikkelingen in gezondheid en ziekte te signaleren.

We stelden ons ten doel om meer beleidsinformatie te halen uit onze contacten met jeugdigen en hun ouders in de jeugdgezondheidszorg. Zo is bijvoorbeeld de vraag beantwoord hoeveel vrouwen in onze regio borstvoeding geven en hoeveel maanden zij dat doen. Ook is voor het project Peutermonden in Tilburg op basis van data onderzocht van hoeveel peuters we weten dat ze de tandarts bezoeken en of hun tanden poetsen. Om inzicht te krijgen in de behoefte aan nazorg onder coronagetroffenen, startten GGD Hart voor Brabant en GGD Brabant-Zuidoost in juli 2020 een kortdurend onderzoek naar ondersteuningsvragen bij corona. De [resultaten](#) uit dit onderzoek kunnen helpen om het hulpaanbod in termen van nazorg beter te organiseren.

Ook stelden we ons ten doel om sneller en vaker algemene (panel)onderzoeken te houden. Het jaar 2020 was bij uitstek een jaar voor deze ontwikkeling. Zo voerden we in totaal negen panelonderzoeken uit over het thema corona en gedrag. De resultaten hiervan zijn verwerkt in [de Brabantscan](#). Daarnaast onderzochten we de mentale gezondheid van inwoners die op de Intensive Care hebben gelegen, in thuisquarantaine hebben gezeten en/of een dierbare aan corona zijn verloren.

Naast corona hebben we ook andere panelonderzoeken uitgevoerd over onder andere [de eikenprocessierups](#), [ervaringen met thuiswerken](#), [mondgezondheid](#) en het [bieden van informele hulp tijdens de coronacrisis](#).

We vinden het belangrijk dat de resultaten en inzichten uit ons onderzoek voor iedereen toegankelijk zijn. Daarom verwerken we onze resultaten zoveel mogelijk in inzichtelijke infographics, online magazines en dashboards. Een voorbeeld hiervan is het [coronadashboard](#) op de Brabantscan, waarin bezoekers informatie kunnen vinden over het aantal afgenomen testen, het aantal besmettingen, het aantal ziekenhuisopname en de resultaten van gedragsonderzoek en thematische schetsen.

We streven voor onze gemeenten zoveel mogelijk maatwerk na in ons onderzoek, in het lokaal accent of in de vorm van plusopdrachten. In 2020 leverden we bijvoorbeeld de volgende zaken op: de wijkfoto Oss, basisondersteuning in 's-Hertogenbosch, [Beleidsmonitor jeugdhulp Midden-Brabant](#) en de [ZOV-evaluatie](#) in Tilburg.

Impact van de coronacrisis op onze reguliere dienstverlening en ontwikkeldoelen

De reguliere dienstverlening is in het licht van corona komen te staan. Zo hebben we een aantal vragen toegevoegd aan de ouderen- en volwassenenmonitor. Een aantal ambities hebben we moeten bijstellen.

In het programma Datagedreven publieke gezondheid combineren we gegevens, om zo manieren te vinden om gezonder te worden. Kennis over gezondheid en gezonde kansen maken we altijd en overal beschikbaar. Dit programma is in de coronacrisis stil komen te liggen, waardoor we de gewenste ontwikkeling van ons voorspellend onderzoek niet hebben kunnen realiseren. Ook hebben we geen nieuwe stappen kunnen zetten in de ontwikkeling van een dashboard 'Overgewicht jeugd' en is de geplande ontwikkeling van de Brabantscan en de Brabantse Omgevingsscan niet doorgegaan. Op het gebied van corona heeft daarentegen veel ontwikkeling plaatsgevonden in instrumenten en dashboards.





1.5 TOEZICHT HOUDEN

De GGD houdt toezicht op bijvoorbeeld de kinderopvang. Dat draagt bij aan een goede start voor kinderen. Ook onderzoekt de GGD incidenten bij aanbieders van de Wet maatschappelijke ondersteuning. De GGD is voor gemeenten onafhankelijk toezichthouder voor de kinderopvang en voor instellingen die maatschappelijke ondersteuning bieden, nadat die een incident melden.

Toezicht kinderopvang

We hebben vanwege de coronacrisis het toezicht op de kinderopvang op een aangepaste wijze vormgegeven. Hierbij volgden wij de daartoe opgestelde landelijke richtlijnen. Tijdens de lockdown zijn reguliere, fysieke inspecties gedeeltelijk stopgezet en voerden we enkel de noodzakelijke inspecties uit. We hielden 'vinger aan de pols' in gesprekken met de houders van kinderopvanginstellingen in ons werkgebied. En we betrokken gemeenten in de uitvoering hiervan.

Zowel onze gemeenten, de houders van kinderopvanginstellingen als onze toezichthouders zijn enthousiast over de manier waarop het onderlinge gesprek in de coronacrisis vorm heeft gekregen. Op basis van deze ervaringen zijn we gestart met de ontwikkeling van 'waarderend toezicht'. Dit is een methode van toezicht waarin kwaliteitsverbetering door middel van voortdurende dialoog centraal staat. Deze werkwijze ontwikkelen we in 2021 verder door.

Toezicht Wmo

De GGD is in 2020 alleen door de gemeente Tilburg ingezet voor Wmo kwaliteitstoezicht (net als in 2019). Het doel om meer te investeren in kwaliteitstoezicht, naast het calamiteitentoezicht, is hiermee niet gehaald. Het is gelijk gebleven.



16

Wmo-onderzoeken
na een ernstige
gebeurtenis

41

Adviezen van het
meldpunt Wmo-toezicht

18

Opgevolgde **verbeterpunten**
na Wmo-onderzoeksrapporten



1.6 OPENBARE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG

De GGD richt zich op problemen als het mijden van zorg, verward gedrag en woningvervuiling. Het gaat dan vaak om de kwetsbare mensen die nauwelijks een beroep doen op hulp, maar wel zorg nodig hebben. We proberen ervoor te zorgen dat zij niet tussen wal en schip geraken.

We stelden onszelf ten doel om in 2020 een coördinerende en uitvoerende rol te vervullen in het kader van de bemoeizorg. We leverden een coördinator voor het [team Bemoeizorg](#) van het Zorg- en Veiligheidshuis Tilburg, die het bemoeizorgteam aanstuurt en faciliteert. Ook stelden we een verpleegkundige met expertise op het gebied van Woningvervuiling (hoarding) aan, ter ondersteuning van mensen waarbij sprake is van ernstige verwaarlozing of vervuiling thuis. Ook werken we samen met het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost.

Meldpunt onverzekerden

In 2020 ontvingen we 2.144 onverzekerdenmeldingen bij ons Meldpunt Onverzekerden. Zodra we zo'n melding ontvangen, doen we daar, afhankelijk van het deel van ons werkgebied waar de melding vandaan komt, het volgende mee:

- Voor de regio Midden-Brabant pakt onze OGGZ-verpleegkundige de melding op;
- Ook voor de regio Den Bosch/Meierij pakt per 1 juli 2020 onze OGGZ-verpleegkundige de melding op, voor die tijd werd deze doorgezet naar het Centrum voor Trajectbegeleiding en Bemoeizorg;
- Voor de regio Brabant-Noordoost hebben we verschillende contactpersonen buiten de GGD waarnaar we de melding doorzetten, afhankelijk van de afspraken die we hierover maakten met de betreffende gemeenten.

Het uiteindelijke doel dat we nastreven is een toeleiding van de betreffende cliënten naar een zorgverzekering.

De Wijk-GGD

In 2020 voerden we [de Wijk-GGD](#) (plustaak) uit voor zes gemeenten. We zagen een lichte toename in het aantal casussen dat door onze Wijk-GGD'ers is opgepakt (2020: 713; 2019: 690). Dit heeft voornamelijk te maken met een toename van het aantal gemeenten dat onze Wijk-GGD-dienstverlening afneemt.

De doelgroep van de Wijk-GGD leent zich slecht voor digitale vormen van contact. Daarom hebben we de werkzaamheden gedurende de lockdown op normale wijze uitgevoerd. Door het gedeeltelijk wegvallen van overige partners in het netwerk, bleven de Wijk-GGD'ers hun cliënten langer volgen en ondersteuning bieden. Ook werd de casuïstiek zwaarder. We zochten steeds de samenwerking met alle partners in het sociaal en zorgdomein.

Nu Niet Zwanger

Na de gemeenten in de regio Midden-Brabant startten nu ook tien gemeenten uit de regio Brabant-Noordoost met ingang van 1 april 2020 met het programma [Nu Niet Zwanger](#). In dit programma begeleiden we mannen en vrouwen met een verhoogde kwetsbaarheid naar een bewuste keuze ten aanzien van hun kinderwens, zodat zij niet onbedoeld zwanger worden. Zoals we ons ten doel stelden, coördineren we zowel op inhoud als op proces de uitrol van het programma Nu Niet Zwanger in de regio's Midden-Brabant en Brabant-Noordoost.

In beide regio's kreeg de coronacrisis nagenoeg geen grip op het programma. In Midden-Brabant (9 gemeenten, 18 convenantpartners) werden in 2020 115 nieuwe cliënten begeleid in het programma en 109 cliënten benaderd voor een follow up. In de regio Brabant-Noordoost is geïnvesteerd in de opbouw van een stevig netwerk en in de bekendheid van het programma bij relevante ketenpartners. In verschillende gemeenten maakten we verbinding met andere lopende programma's, zoals o.a. Gezonde School (op het thema seksualiteit en gezonde relaties). Daarenboven werden ook in Brabant-Noordoost de eerste cliënten begeleid. In een [overzichtelijke factsheet](#) laten we de stand van zaken rondom het programma in ons werkgebied zien. Er is ook een [landelijke factsheet](#) ontwikkeld.

Regionaal uitstapprogramma voor prostituees

Voor 2020 formuleerden we de ambitie om als GGD een belangrijke bijdrage te leveren aan het [Regionaal Uitstapprogramma voor Prostituees \(RUPS\)](#). Zowel de regio Midden-Brabant als regio Brabant-Noordoost draaien dit programma. De GGD blijkt dankzij zijn laagdrempelige spreekuren Seksuele Gezondheid (zie ook paragraaf 1.2) een belangrijke samenwerkingspartner in dit programma, omdat de mensen waarop het programma zich richt de GGD langs die weg goed weten te vinden. De samenwerking met maatschappelijk werkers en ervaringsdeskundigen is in beide regio's stevig neergezet.

Impact van de coronacrisis op onze reguliere dienstverlening en ontwikkeldoelen

We stelden ons ten doel om in 2020 trainingen [Mental Health First Aid](#) te geven in ons werkgebied. Een training met als doel om de sociale afstand te verkleinen tussen mensen met en zonder een psychische kwetsbaarheid. Ook in de nota "Met gezond verstand" van de regio Midden-Brabant is die ambitie opgenomen, speciaal gericht op de versterking van de mentale gezondheid en weerbaarheid van jongeren. In verband met de coronacrisis zijn niet alle geplande trainingen ook daadwerkelijk gegeven.



115

Aantal consulten
Nu Niet Zwanger

CIJFERS



1.7 PUBLIEKE GEZONDHEID BIJ RAMPEN EN CRISES

Rampen, incidenten en crises hebben een grote impact op het leven. De GGD heeft hierin een wettelijke taak op het gebied van infectieziektebestrijding, medische milieukunde, psychosociale hulp en gezondheidsonderzoek na rampen. We ondersteunen ook bij kleinere incidenten en zedenzaken die veel onrust kunnen veroorzaken. Daarnaast onderzoekt de forensisch arts bij onnatuurlijk overlijden en - voor politie en justitie - bij straf-/zedenzaken en bij letsel door bijvoorbeeld geweld of kindermishandeling.

De gezondheid van onze inwoners beschermen en de schade beperken; dat is wat telt bij een crisis of ramp. En natuurlijk willen we incidenten het liefst voorkomen. Daarom werken we in Brabant samen in een sterk netwerk rondom zorg en veiligheid.

In paragraaf 1.8 zetten we uiteen welke inzet we pleegden ten behoeve van de beslechting van de coronacrisis.

Regionaal Bestrijdingsplan Infectieziektebestrijding

We stelden ons ten doel om in 2020 samen met onze collega's van GGD West-Brabant en GGD Brabant-Zuidoost het [regionaal bestrijdingsplan infectieziektebestrijding](#) te actualiseren. Tijdens de coronacrisis is gebruik gemaakt van dit Regionaal Bestrijdingsplan. We hebben de actualisering ervan uitgesteld, zodat we de 'lessons learned' uit de coronacrisis kunnen verwerken in de actualisering.

Een veilig sportklimaat voor iedereen

Samen met de gemeenten 's-Hertogenbosch, Meierijstad en Bernheze werkten we aan een veilig sportklimaat voor iedereen, in het gelijknamige innovatieproject. In 2020 leverden we de volgende resultaten op:

- Het onderwerp staat op de agenda van sporters, sportclubs en gemeenten waar het een prominente en terugkerende plaats heeft gekregen;
- In totaal zijn binnen de deelnemende sportclubs 40 vertrouwenscontactpersonen opgeleid en aangesteld;
- Er is beleid opgesteld omtrent positief sportklimaat ten aanzien van subsidieverstrekingen aan sportclubs. Dit beleid wordt in een van de deelnemende gemeenten gebruikt.

Inmiddels is dit innovatieproject ter verdere landelijke doorontwikkeling overgedragen aan het Centrum Veilige Sport Nederland van NOC/NSF.

GAGS

In 2020 hebben onze [Gezondheidskundig Adviseurs Gevaarlijke Stoffen \(GAGS\)](#) advies gegeven bij 11 incidenten met gevaarlijke stoffen binnen het werkgebied van GGD Hart voor Brabant, waaronder een GRIP-1 incident.

CIJFERS

2

GGD-processen

waarvoor de GGD minstens
tweemaal heeft geoefend

40

GGD'ers namen mee
aan één of meerdere
trainingen

1.8 DE BEHEERSING EN BESTRIJDING VAN HET CORONAVIRUS

In december 2019 dook in de Chinese miljoenenstad Wuhan een nog onbekend virus op. De ziekte werd geïdentificeerd als [COVID-19](#). De veroorzaker is SARS-CoV-2, een voor de mens nieuw coronavirus, vermoedelijk afkomstig uit een dierlijke gastheer. Later treden infecties buiten China op en verspreidt het virus zich snel, ook binnen Europa. Vanaf half januari 2020 laat het virus zich in naburige gebieden zien.

Op 27 februari 2020 wordt in de het werkgebied van GGD Hart voor Brabant bij de eerste Nederlandse patiënt een COVID-19 besmetting vastgesteld.

GGD Hart voor Brabant in actie

COVID-19 is begin 2020 officieel toegevoegd aan de [groep A-infectieziekten](#). Op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg) geldt voor A-infectieziekten dat de uitvoering van de bestrijding van dit virus aan de GGD is opgedragen onder regie van de minister van VWS. Gezien de dreiging van het virus en de inzet voor bemonstering bij mensen met klachten, hebben wij al op 6 februari 2020 opgeschaald naar een crisisaanpak. Zo konden we medewerkers uit onze reguliere processen inzetten voor de beheersing en bestrijding van het coronavirus.

Vanaf 27 februari is een Actiecentrum Corona operationeel. Daar werd in de piek van de eerste golf door 196 GGD-medewerkers uitvoering gegeven aan het testen, bron- en contactonderzoek en telefonische informatievoorziening. De overige medewerkers werden ingezet om de continuïteit van de kritieke dienstverlening te bewaken. Zie verder paragraaf 1.1 t/m 1.7 voor informatie over de impact van corona op onze reguliere dienstverlening.

Van crisisaanpak naar duurzaam programma

Al snel werd duidelijk dat de coronacrisis om langdurige inzet van de GGD zou vragen. Op 28 mei zijn we gestart met de omvorming van de crisisorganisatie naar een Programma Corona. Alle opgebouwde kennis en expertise in de crisisorganisatie is hiertoe benut.

Om binnen de mogelijkheden van de landelijke coronamaatregelen onze reguliere werkzaamheden zo goed als mogelijk weer op te kunnen starten, namen we in 2020 ruim 500 nieuwe, tijdelijke collega's aan. We leidden hen op en werkten hen in, om in onze programma-organisatie aan de slag te gaan met de beheersing en bestrijding van het coronavirus. Deze organisatie gaf uitvoering aan de voortdurend wijzigende opdrachten van de minister van VWS, uiteindelijk in vijf projecten.

Testen

De minister van VWS gaf de Nederlandse GGD'en per 1 juni 2020 de opdracht tot het grootschalig testen van de inwoners in hun werkgebied. Omdat in de beginfase sprake was van schaarste van testmateriaal, veranderde de aard van die opdracht in de eerste maanden. Uiteindelijk heeft GGD Hart voor Brabant in november 2020 vier grote winterbestendige testlocaties geopend, met een totale testcapaciteit van 6.800 testen per dag.

Bron- en contactonderzoek

[Bron- en contactonderzoek](#) (BCO) is essentieel voor de bestrijding van het virus. De GGD stelt zich ten doel om alle personen met een bevestigde coronabesmetting aan zo'n onderzoek te onderwerpen. Afhankelijk van het aantal besmettingen dat per dag werd geconstateerd, kon het BCO in bepaalde perioden maar in beperkte mate worden uitgevoerd. In dit risicogestuurde BCO lag de focus in beginsel op kwetsbare groepen.

Informatie-, datamanagement & surveillance

Met behulp van data-analyse vullen we de informatiebehoefte in van onze partners en onze eigen professionals. Het gaat daarbij niet alleen om het inzichtelijk maken van data, maar ook om verdiepende analyses en duiding. Zo ontwikkelden we dashboards voor de veiligheidsregio's Brabant-Noord en Midden- en West-Brabant.

Doelgroepen

Om uitbraken te voorkomen of zo goed mogelijk te beheersen, ontwikkelden we proactief beleid voor instellingen én specifieke doelgroepen waarbij sprake is van een verhoogd risico op besmetting en verspreiding. Denk bijvoorbeeld aan jongeren, terugkerende vakantiegangers, familiebijeenkomsten bij feestdagen, etc. Om dit goed te kunnen doen, vergaren we uitgebreide kennis over de doelgroep, inzicht in behoeften, houding en gedrag, het netwerk van de betreffende groep, en hoe de groep het best bereikt kan worden.

Vaccinatie

Naast het testen en traceren hebben wij op 16 december 2020 van de minister van VWS de opdracht gekregen om uitvoering te geven aan de vaccinatiestrategie. De GGD vaccineert alle zorgmedewerkers in de langdurige zorg en alle mobiele inwoners zonder medische indicatie die in staat zijn om naar een vaccinatielocatie te komen. Daarnaast vervult de GGD een vangnetfunctie voor doelgroepen waar dat nodig blijkt te zijn.

Zorgcontinuïteit

Op 31 maart 2020 kreeg de directeur publieke gezondheid (DPG) van de minister van VWS ook de opdracht om zorg te dragen voor de regionale aanpak voor zorg aan kwetsbare patiënten met COVID-19, waaronder het realiseren van voldoende zorgcapaciteit buiten de ziekenhuizen. Hiervoor werden diverse acties uitgezet in goede samenwerking met onze partners in de Veiligheidsregio, de gemeenten, onze collega GGD'en in Brabant, het ROAZ (regionaal overleg Acute Zorg) en het RONAZ (Regionaal Overleg Niet Acute Zorg).

Ook het GHOR-team speelt een belangrijke rol in de aanpak van de coronacrisis in onze regio. Deze collega's hebben met de Veiligheidsregio, onze partners uit de acute en niet-acute zorgsector en gemeenten een stevig netwerk opgebouwd via het ROAZ en het RONAZ, om de zorgcontinuïteit in heel Brabant te borgen.

Financiering corona-aanpak

Op basis van de wet Publieke Gezondheid hebben de GGD'en opdrachten van de minister van VWS gekregen. De meerkosten die gepaard gaan met de uitvoering van die opdrachten worden door het ministerie van VWS direct vergoed aan de GGD'en. Die regeling loopt door in 2021. De kosten die de GGD'en kunnen declareren zijn onderverdeeld in vier categorieën.

1. Specifieke meerkosten: extra gemaakte kosten die direct aan corona-activiteiten zijn toe te wijzen (bron- en contactonderzoek, bemonstering, etc.);
2. Overige meerkosten: extra gemaakte kosten voor reguliere taken (bijvoorbeeld voor uitgestelde dienstverlening die moet worden ingehaald en leidt tot externe inhuur);
3. Minder inkomsten: inkomstenderving (bijvoorbeeld door wegvallen van inkomsten uit reizigersvaccinaties en inspecties technische hygiënezorg);
4. Minder uitgaven: kosten die wij minder hebben gemaakt voor reguliere dienstverlening die later niet wordt ingehaald (bijvoorbeeld de inkoop van reizigersvaccins en reguliere laboratoriumdiagnostiek bij TBC en Seksuele Gezondheid).

In onderstaande tabel is de opgave opgenomen van de meerkosten die zijn gedeclareerd bij het ministerie van VWS over 2020.

Kostensoort	Totaal 2020
Specifieke meerkosten	
Bron-en contactonderzoek	6.341
Bemonstering	5.563
Subtotaal	11.904
Overige meerkosten	-
Infectieziektebestrijding (IZB)	140
Technische Hygiënezorg (THZ) / Toezicht	50
Reizigerszorg	6
Jeugdgezondheidszorg (JGZ). incl. Rijksvaccinatie	371
Overig	103
Ondersteuning	2608
Subtotaal	3.279
Minder inkomsten (verrekend met minder uitgaven)	
Infectieziektebestrijding (IZB)	245
Technische Hygiënezorg (THZ) / Toezicht	278
Reizigerszorg	916
Jeugdgezondheidszorg (JGZ). incl. Rijksvaccinatie	248
Overig	35
Ondersteuning	123
Subtotaal	1.846
Laboratoriumkosten	1
Totale meerkosten gedeclareerd bij ministerie van VWS	17.030

bedragen x €1.000

De baten en lasten die in de jaarrekening zijn opgenomen voor het programma Corona bedragen in totaal € 30,1 miljoen. De baten zijn als volgt samengesteld:

Meerkosten corona gedeclareerd bij het ministerie van VWS	17.030
Labfacturen gedeclareerd bij het RIVM	15.611
Baten verantwoord bij Publieke gezondheid als vergoeding voor kosten die uit reguliere bedrijfsuitoefening niet werden gedekt	-2.547
Baten verantwoord bij programma corona	30.094

bedragen x € 1.000

De specificatie van “minder inkomsten (verrekend met minder uitgaven)” luidt als volgt:

Baten verantwoord bij Publieke gezondheid als vergoeding voor kosten die uit reguliere bedrijfsuitoefening niet werden gedekt	2.547
Minder kosten bij Publieke gezondheid, die in mindering zijn gebracht op de bij VWS gedeclareerde bedragen	-701
Per saldo minder inkomsten verrekend met minder uitgaven	1.846

bedragen x € 1.000

Meer uitleg hierover staat in paragraaf [5.1](#) van de jaarrekening.



116.505

tests uitgevoerd in
Tilburg per 1 juni 2020

135.394

tests uitgevoerd in
's-Hertogenbosch
per 1 juni 2020

30.685

tests uitgevoerd in
Cuijk per 1 juni 2020

99.248

tests uitgevoerd in
Uden per 1 juni 2020

381.805

totaal uitgevoerde
tests per 1 juni 2020

53.091

positieve testuitslagen
(=opgestarte BCO's)

14.192

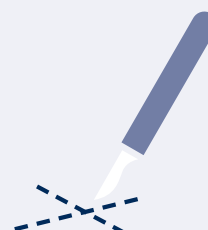
telefonisch behandelde
publieksvragen

12.356

met E-mail behandelde
publieksvragen

26.548

Totaal behandelde
publieksvragen





2. BEDRIJFSVOERING

2.1 STURINGSFILOSOFIE EN GOVERNANCE

GGD Hart voor Brabant is een [gemeenschappelijke regeling](#)³ waar in 2020 25 gemeenten in Brabant-Noord en Midden-Brabant in deelnamen. We streven naar een klantgerichte en professionele organisatie. Daar hoort bij dat de verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie liggen. In de organisatieverordening draagt het dagelijks bestuur daarom de uitoefening van zijn bevoegdheden zoveel mogelijk op aan de directeur. De directeur mandateert deze vervolgens zoveel mogelijk door aan onze professionals. We hanteren zelfsturing als sturingsprincipe. Onze professionals zijn vakvolwassen en hebben eigenaarschap over hoe zij hun werk doen en hun (team)doelen halen. Onze managers bewaken de samenhang en ondersteunen de teams bij het formuleren van hun doelen.

Het bestuur

De GGD heeft een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter. In het algemeen bestuur worden alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een lid van het college. Maximaal zeven leden van het algemeen bestuur vormen het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur krijgt alle bevoegdheden over van het algemeen bestuur behalve de volgende:

- besluiten over toetreden tot, uittreden uit, wijzigen en opheffen van de gemeenschappelijke regeling;
- vaststellen van de jaarstukken en het vaststellen en/of wijzigen van de begroting en het basispakket;
- besluiten tot het oprichten van en deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen.

Bij de samenstelling van het dagelijks bestuur is rekening gehouden met een spreiding over het werkgebied en over de gemeentegroottes.

³ De gemeenschappelijke regeling is per 1 januari 2021 gewijzigd, in verband met de herindeling van de gemeente Haaren en de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren. De link verwijst naar de nieuwe regeling.

Naam	Gemeente	Portefeuille
W. Hillenaar	Cuijk	Voorzitter/Veiligheid
R. Compagne	Meierijstad	Kwetsbare mensen
M. Hendrickx	Tilburg	Jeugdgezondheid
U. Káhya	's-Hertogenbosch	Kansen op gezondheid
T. van Kessel	Oss	Bedrijfsvoering
P. van Steen	Heusden	Innovatie
H. Willems	Boekel	Omgeving en gezondheid

Directeur en managementteam

Een actueel overzicht van de (ambtsgebonden) nevenfuncties van directeur en leden van het managementteam kunt u vinden op onze [website](#). De verantwoording in het kader van de Wet normering topinkomens (WNT) en de samenstelling van ons algemeen bestuur zijn opgenomen in paragraaf 6 van de jaarrekening

In december 2020 nam mevrouw K. van Esch [afscheid](#) als directeur publieke gezondheid van GGD Hart voor Brabant. Op het moment van schrijven is bekend dat mevrouw T. Claassen haar zal opvolgen als nieuwe directeur publieke gezondheid.

Betrokkenheid van en verantwoording aan gemeenteraden

Wij hechten waarde aan de betrokkenheid van de gemeenteraden van onze deelnemende gemeenten. In 2020 legden wij aan onze gemeenteraden voor:

- De kadernota 2021 met het verzoek om een zienswijze;
- De jaarstukken over 2019 ter informatie;
- De begroting 2021 met het verzoek om een zienswijze;
- Een wijziging van de gemeenschappelijke regeling ter verwerking van de herindeling van de gemeente Haaren en de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra), ter voorbereiding op interne besluitvorming van onze deelnemende gemeenten.

Verder informeerden we de gemeenteraden in 2020 rechtstreeks over:

- De effecten van corona op onze reguliere bedrijfsvoering en financiën, per brief;
- Onderzoek inzake luchtkwaliteit en COVID-19, per brief (webinar volgt in 2021);
- Het vertrek van directeur Karin van Esch, per brief;
- De financiële gevolgen van de coronacrisis voor GGD Hart voor Brabant, per brief;
- De inzet van GGD Hart voor Brabant op de bestrijding van de coronacrisis, per webinar.

Gemeenteraden en raadscommissies kunnen de GGD uitnodigen bij hun vergadering, bijvoorbeeld voor een toelichting op beleid en werkzaamheden. In 2020 gingen we op bezoek bij de gemeenteraad/raadscommissie van de gemeenten 's-Hertogenbosch, Tilburg en Uden.



2.2 BELANGRIJKE ONTWIKKELINGEN IN ONZE ORGANISATIE

Doorontwikkeling van nieuwe sector Bedrijfsontwikkeling

In 2019 richtten we een nieuwe sector Bedrijfsontwikkeling op, waarin alle aan het primair proces ondersteunende processen en activiteiten zijn ondergebracht. Om de doorontwikkeling en slagvaardigheid van de verschillende teams te stimuleren, hebben we in 2020 ook in deze sector de eerste invulling gegeven aan de principes van zelforganisatie. We hechten er waarde aan dat de activiteiten van de sector Bedrijfsontwikkeling bijdragen aan en aansluiten op onze kerntaken.

Daarom maakten de verschillende teams in dialoog met hun collega's uit het primaire proces een vertaling van de GGD visie naar concrete teamdoelstellingen.

Goed werkgeverschap

In 2020 vernieuwden we onze verzuimaanpak. We pasten de uitgangspunten van positieve gezondheid toe op het beleid, met een focus op voorkomen van ziekte en verzuim en de bevordering van inzetbaarheid als belangrijkste uitwerking. Op de (jaarlijks terugkerende) vitaliteitsdag en een digitale vitaliteitsomgeving op het intranet, stimuleren we medewerkers om zelf de regie te pakken op hun vitaliteit, gezondheid, ontwikkeling en arbeidsplezier. We bieden handvatten en instrumenten om dit te ondersteunen.

Verder richtten we onze activiteiten op de afronding van de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren en de instelling van het Lokaal Overleg met de vakbonden. Ook professionaliseerden en digitaliseerden we onze diploma- en vakbekwaamheidsregistratie, conform de hiervoor geldende HKZ-norm (zie ook paragraaf [2.3](#)).

Krapte op de arbeidsmarkt

Ook de GGD ondervindt bij het vervullen van vacatures de gevolgen van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Naast krapte op de arbeidsmarkt, verandert de vraag naar medewerkers ook door technologische vooruitgang en maatschappelijke uitdagingen. Daarnaast heeft de GGD nu en in de toekomst te maken met toenemende uitstroom van met name artsen en verpleegkundigen in verband met het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

We ontwikkelden nieuwe en aanvullende interventies om op deze ontwikkelingen in te kunnen spelen. Om nieuw, jong talent bekend met en enthousiast te maken voor het werk van de GGD, werken we nauw samen met verschillende hogescholen (HAN, Avans en Fontys). We bieden

interessante stageplekken aan toekomstige jeugdverpleegkundigen via het Zorg Innovatie Netwerk in Tilburg. We zijn actief netwerkpartner in SAMen werken aan Mobiliteit (SAM) en we werken samen met o.a. het Jeroen Bosch Ziekenhuis. Ook investeerden we in de modernisering en verfraaiing van onze wervingsinstrumenten. We produceerden spraakmakende [wervingsvideo's](#). We zijn actief op verschillende [social media platforms](#). En we monitoren continu de resultaten van onze wervingsinspanningen, om deze verder te kunnen verbeteren.

Impact van coronacrisis op onze medewerkers

Ook voor onze eigen medewerkers was de impact van de coronacrisis op het werk groot. We hebben hen daarom gefaciliteerd bij de inrichting van hun thuiswerkplek. Ook konden medewerkers een bureaustoel lenen en bieden we op intranet veel voorlichtingsmateriaal over gezond thuiswerken.

In 2020 is veel gevraagd van medewerkers in de zorg. Ook onze medewerkers hebben een belangrijk aandeel in de beheersing en bestrijding van het coronavirus. Om die reden heeft de Rijksoverheid een [zorgbonus](#) in het leven geroepen. Zij vroeg werkgevers zelf een rol te spelen in het toekennen van die bonus, op basis van een aantal (sectorale) criteria. We vroegen uiteindelijk voor 738 medewerkers en voor 45 uitzendkrachten een zorgbonus aan. Die konden we eind 2020 ook uitbetalen.

Indicator	31-12-2020			31-12-2019
	Normale bedrijfs-voering	Corona	Totaal	
Aantal medewerkers in dienst	730	49	779	802
Aantal FTE	569	27	596	562
Deeltijdwerkers			75%	83%
Gemiddelde leeftijd			46	46
Aantal inhuurkrachten	48	632	680	83
FTE inhuurkrachten	33	288	321	46
Totaal aantal medewerkers	778	681	1.459	885
Totaal aantal FTE	602	315	917	608
Stagiaires			31	59
Ziekteverzuim			5.7%	5.7%
Waarvan langdurig ziek			24%	83%

In totaal waren er gemiddeld 710 FTE werkzaam in 2020 (584 FTE in dienst en 126 FTE inhuurkrachten).

Verslag van de ondernemingsraad

2020, een bijzonder jaar dat vooral in het teken stond van de COVID-19 pandemie, voor de organisatie, maar zeker ook voor de OR. Deze situatie maakte dat de OR bij het begin van de pandemie een stapje opzij deed, om de directie / MT zijn werk te laten doen, waar de aanpak van de pandemie op dat moment om vroeg. De keerzijde hiervan was dat de OR niet altijd betrokken en meegenomen werd bij ontwikkelingen. Een belangrijk leerpunt voor zowel OR als directie.

COVID-19 kwam in nagenoeg alle overleggen tussen de directie en de OR terug op de agenda: hoe gaan we om met de inzet van vaste medewerkers in het programma Corona, hoe is de veiligheid van medewerkers op de werkvloer gewaarborgd, welke invloed heeft corona op onze financiën en hoe is de huisvesting van de testlocaties geregeld? Deze en tal van andere vragen zijn aan bod gekomen. Maar naast diverse onderwerpen rondom corona was de OR in 2020 ook betrokken bij reguliere processen van de organisatie. Zo werd de OR periodiek bijgepraat over o.a. de nieuwe huisvesting en de ontwikkelingen rondom het programma JGZ PROF. Van een aantal van deze onderwerpen heeft de OR ook een advies- of instemmingsverzoek ontvangen.

Het contact met de achterban was ook in 2020 een belangrijk speerpunt van de OR. Ondanks de lockdown gingen de OR-werkzaamheden zoveel mogelijk door en vonden overleggen, contactbijeenkomsten en scholing digitaal plaats.

De OR hield tussentijdse verkiezingen om vier vacante zetels op te vullen. Inmiddels heeft de OR drie nieuwe leden verwelkomd, die begin 2021 zijn geïnstalleerd. Hiermee bestaat de OR uit 12 leden. Via het MT hoorde de OR dat het dagelijks bestuur van de GGD positief is over de rol van de OR en de uitvoering hiervan. Een mooi compliment!

Eén van de OR doelstellingen voor 2021 is het versterken van zijn positie en van de samenwerking met de directie. Belangrijk daarbij is dat de OR tijdig aangehaakt wordt bij ontwikkelingen die er spelen.

Ellen Anzion
Voorzitter

Huisvesting

Het algemeen bestuur stelde in november 2017 een huisvestingsvisie vast, met als doel: door goede huisvesting bijdragen aan:

1. Betere diensten die we leveren op meer plaatsen in ons werkgebied;
2. Samenwerken tussen professionals en in netwerken;
3. Een inspirerende en moderne werkomgeving met een duidelijke eigen identiteit;
4. Een kostenbesparing, die kan leiden tot lagere tarieven.

Deze visie leidt tot 5 regionale vestigingen waar we meer diensten aanbieden verspreid over de regio.

Op 1 december 2020 [verhuisden we ons kantoor in Tilburg](#). Dit nieuwe kantoor beschikt over een gezondheidsplein, met een aantrekkelijke ontvangsthuis en behandelkamers voor Jeugdgezondheid, Seksuele Gezondheid en Reizigersadvisering. Het kantoor is inspirerend en doelmatig ingericht; een aanjager voor onze nieuwe activiteitgerichte manier van werken.

De zoektocht naar locaties voor twee van de drie regiokantoren was eind 2020 in afrondende fase. In Waalwijk is een locatie geselecteerd aan de Mr. Van Coothstraat 2. Naar verwachting kunnen we het kantoor eind tweede kwartaal 2021 in gebruik nemen. In Oss zal ons huidige kantoor in het Anton Jurgenshuis worden gerenoveerd, om te voldoen aan ons programma van eisen. Om leegstand te voorkomen is het programma van eisen specifiek voor deze locatie iets aangescherpt. Deze aanpassing heeft geen effect voor onze klanten en bezoekers. De zoektocht naar de derde locatie loopt nog.

Actualisering van het basispakket

Eind 2019 heeft het bestuur besloten om in 2020 een integrale actualisering van het basispakket uit te voeren. Het doel is om het basispakket af te stemmen op de eisen van nu en de opgaven van morgen. In verband met de coronacrisis heeft het bestuur besloten om dit project tijdelijk op te schorten.

Automatisering en informatisering

De kwaliteit van onze dienstverlening is afhankelijk van de mate waarin medewerkers bereikbaar zijn en beschikken over de juiste middelen en de beschikbaarheid van eigentijdse, klantvriendelijke communicatievoorzieningen.

De coronamaatregelen stelden ons voor de uitdaging om onze reguliere dienstverlening op een andere, coronaproof manier, in te richten. Dankzij versneld ingevoerde beeldbeloplossingen, konden wij ons klantcontact op grote schaal digitaliseren. Zo was er op onze locaties voldoende ruimte om veilig contact te hebben met onze meest kwetsbare inwoners. Door de coronamaatregelen groeide ook de behoefte aan (thuis)werkplekken, die we dankzij de inrichting van onze IT-infrastructuur goed konden faciliteren.

Eén van de speerpunten binnen het programma Corona was het opzetten van een adequate informatievoorziening voor de gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden in ons werkgebied. Om de dienstverlening naar de burgers te verbeteren is bij het Klantcontactcentrum versneld een nieuw telefooncentrale-systeem ingevoerd, waardoor meer centralisten konden worden ingezet.

Eind 2020 startten we met het project 'De digitale medewerker', een uitgebreid Microsoft Office 365 trainingsprogramma voor alle medewerkers op zowel individueel als teamniveau. Nieuwe medewerkers worden als onderdeel van hun inwerkprogramma snel wegwijs gemaakt in de nieuwe manier van digitaal samenwerken. Met het project wordt tevens de basis gelegd voor het verder uitfaseren van onze verouderde netwerkoplossingen.

Informatie- en archiefbeheer

De GGD is bij de inrichting van zijn informatiebeheer gehouden aan de Archiefwet 1995. Naar aanleiding van het toezichthoudersverslag uit 2019 hebben wij in 2020 samen met GGD West-Brabant, Regionale Ambulance Voorziening Midden-West-Noord (RAV) en Hét Servicecentrum de uitvoering van het gemeenschappelijk beleidsplan informatiebeheer en het daarop gebaseerd herzien plan van aanpak voor het informatiebeheer verder uitgevoerd. Uitgangspunt voor dit plan van aanpak is dat we ons eerst richten op de 5 hoogste prioriteiten op basis van een uitgevoerde risicoanalyse. Dit zijn:

1. Opstellen van een informatiebeheerbeleid: afgerond en vastgesteld in april 2019;
2. Opstellen van een informatiebeheersplan: afgerond, vastgesteld en ingevoerd per juni 2020;
3. Inzichtelijk maken van risicovolle processen en inrichten van passend beheer: gestart in 2019;
4. Opstellen van een vernietigingsplan: vertraagd door de coronacrisis;
5. Opstellen van een metadataschema: vastgesteld in 2020.

Ook in het kader van het archiefbeheer had de verhuizing van ons kantoor te Tilburg heel wat voeten in de aarde. Hier stond nog 1 km² aan onbewerkt fysiek archief van GGD West-Brabant, GGD Hart voor Brabant en de RAV. Eind oktober 2020 is de bewerking van de fysieke archieven van de GGD'en en de RAV afgerond. Medio november 2020 zijn de archieven uit huis geplaatst naar een bevoegde instantie. Uiteindelijk is in totaal 409 m² fysiek archief uit huis geplaatst. Bij de fysieke uithuisplaatsing van de archieven is alles goed gegaan, zonder verlies van informatie.

In 2020 ronden we ook de transitie van het documentmanagementsysteem DECOS naar Office 365 af.

Duurzaamheid

In ons inkoopbeleid staat opgenomen dat wij per traject sturen op duurzaamheid. Daarnaast is er toenemende aandacht voor dit onderwerp bij aanbestedingen.

Bij lopende aanbestedingen wordt gekeken naar eventuele extra eisen rondom duurzaamheid. Zo hebben wij bij de aanbesteding van elektra in 2020 gekozen voor duurzame elektriciteit op basis van 100% Nederlandse wind, waarbij is voldaan aan de eisen van SMK (Stichting Milieu Keur) en SKAO (Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen). Het SMK keurmerk geldt tevens als bewijs dat deze Nederlandse windenergie voldoet aan de eisen die de CO₂-prestatieladder stelt aan duurzaam opgewekte energie.

Indien mogelijk, nemen we bij aanbestedingen ook voorwaarden op over het creëren van duurzame werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (social return); bijvoorbeeld minimaal 5% aan social return bij de aanbesteding van onze catering in 2020/2021.

Planning en control

We houden voortdurend in de gaten of alle activiteiten die wij doen, passen binnen onze financiële mogelijkheden. We stellen hiervoor een financiële planning op en leggen hierover

verantwoording af in onze Planning & Control cyclus (P&C cyclus) van beleidsvisie, kadernota, begroting, bestuursrapportage en jaarverslag. De P&C cyclus is onderdeel van ons Management Control Systeem. Dit is de verzameling aan instrumenten die we inzetten om te zorgen dat onze processen transparant zijn, de organisatie doelmatig werkt, de risico's inzichtelijk, aanvaardbaar en beheersbaar zijn en de managementinformatie tijdig, juist en volledig is.

In 2020 werkten we aan de verdere professionalisering van onze P&C cyclus, met twee belangrijke doelen. Allereerst vergroten we het sturend karakter van de cyclus. We bouwen onze beleidsstukken (kadernota en begroting) bottom-up op. En we structureren de periodieke integrale bespreking van de voortgang op gestelde doelen. Het tweede doel is om onze prestatieverantwoording transparanter en - met behulp van nieuwe prestatie- en meetindicatoren - nog betekenisvoller te maken.

Daarnaast hebben we in 2020 onze contractdatabase verder aangevuld, zodat we onze contractuele verplichtingen goed in zicht hebben en aflopende contracten tijdig opnieuw kunnen aanbesteden. Ook bereidden wij ons voor op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.



2.3 KWALITEIT

We hechten veel waarde aan de kwaliteit van onze dienstverlening. Met behulp van de kwaliteitscertificering van HKZ (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector) zorgen we voor een voortdurende verbetering van onze kwaliteit, volgens het principe van Plan, Do, Check, Act. In 2019 verlengden wij het [HKZ-certificaat](#) voor al onze diensten voor drie jaar. In 2020 heeft een kwaliteitsaudit van de certificerende instantie plaatsgehad, waarbij twee minors uit 2018 zijn gesloten en een nieuwe minor is geconstateerd. Met de noodzakelijke verbeteringen hieromtrent zijn we direct gestart.

Klanttevredenheid

De belangrijkste graadmeter voor onze kwaliteit is natuurlijk de beoordeling die wij krijgen van onze klanten. In verband met de coronacrisis hebben we in 2020 geen breed klanttevredenheidsonderzoek uitgezet ten aanzien van onze reguliere dienstverlening. Wel hebben we de klanttevredenheid over een paar specifieke diensten en initiatieven gemeten:

- De webinars en digitale cursussen over gezondheid en opvoeding binnen onze afdeling Jeugdgezondheidszorg kreeg gemiddeld een 8;
- De klanttevredenheid over het JGZ consult is ondanks corona en het afzeggen en aanpassen van het contactschema (zie paragraaf 1.1) met 83% stabiel gebleven (2019: 83%). De tevredenheid over het nut van de afspraak laat met 73% zelfs een lichte stijging zien (2019: 68,5%).

Eind 2020 hebben we een klanttevredenheidsonderzoek gestart ten aanzien van onze dienstverlening omtrent de bestrijding van het coronavirus. De uitkomsten van dit onderzoek waren ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag nog niet bekend.

Klachten

De feedback van onze klanten ontvangen wij als verbeteradviezen. Klanten kunnen eenvoudig klachten bij ons indienen via de telefoon, [onze website](#) en per post. Hoe dat precies kan, leggen we uit in een [toegankelijke folder](#).

In 2020 ontvingen we in totaal 203 klachten (119 regulier; 84 corona). Het aantal klachten dat we ontvingen over onze reguliere dienstverlening is gelijk aan het gemiddeld aantal ontvangen klachten over de afgelopen vijf jaar (115). De meeste klachten gingen over de bereikbaarheid van ons klantcontactcentrum (geen verbinding, lange wachttijd) en over het plannen en verzetten van afspraken. Dit is te verklaren door de extra druk die de coronacrisis op ons KCC legde.

Klachten per gemeente					
Gemeente	Aantal	Gemeente	Aantal	Gemeente	Aantal
Bernheze	8	Haaren	2	Oss	9
Boekel	1	's-Hertogenbosch	30	Sint Anthonis	3
Boxmeer	2	Heusden	7	Sint-Michielsgestel	8
Boxtel	6	Hilvarenbeek	5	Tilburg	43
Cuijk	1	Landerd	5	Uden	12
Dongen	7	Loon op Zand	4	Vught	2
Gilze en Rijen	1	Meerijstad	12	Waalwijk	7
Goirle	1	Mill en St. Hubert	1	Buiten werkgebied	9
Grave	4	Oisterwijk	3	Onbekend	10



2.4 PRIVACYVERSLAG

De GGD beschikt over grote bestanden met persoonlijke (gezondheids)informatie. We hechten veel waarde aan de bescherming van die persoonsgegevens.

Ook de privacyvraagstukken bij de GGD waren in 2020 vooral gerelateerd aan corona. We noemen een aantal voorbeelden van ontwikkelingen die ook vanuit het perspectief van privacy zijn belicht:

- het opzetten van de coronadashboards ten behoeve van gemeenten, veiligheidsregio's en andere stakeholders,
- de inrichting van onze coronatestraten en de daarbij behorende werkinstructies,
- de forse opschaling van onze werkorganisatie met nieuwe medewerkers,
- en het werken op afstand met digitale communicatiemiddelen.

In 2020 hebben we de bestaande geheimhoudingsverklaring geactualiseerd en uitgebreid naar een 'Integriteits- en geheimhoudingsverklaring', met als doel om het grote aantal nieuwe medewerkers dat we mochten verwelkomen, snel en zorgvuldig bekend te maken met onze richtlijnen.

In het algemeen is bij deze ontwikkelingen voldoende aandacht geweest voor de bescherming van persoonsgegevens; het aantal incidenten is hierdoor niet significant toegenomen. In 2020 meldden we intern in totaal 27 datalekken, waarvan drie aan de Autoriteit Persoonsgegevens zijn doorgegeven. Na balansdatum werden we op landelijk niveau geconfronteerd met datadiefstal uit systemen die worden gebruikt voor de processen testen, bron- en contactonderzoek en vaccinatie. Bij het schrijven van dit jaarverslag was het onderzoek van politie en justitie naar de omvang en precieze aard van deze datadiefstal nog in gang.

Toch maakten de omstandigheden, en dan met name de snelheid waarin bepaalde zaken gerealiseerd moesten worden, dat bepaalde risico's mogelijk onvoldoende zijn beoordeeld. We stellen ons ten doel om deze risico's nogmaals te beoordelen, om zo nodig beheersmaatregelen te treffen.



2.5 BELEIDSINDICATOREN

In onderstaande tabel staat een overzicht van alle voor de GGD relevante beleidsindicatoren.

Taakveld		Naam indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2019
1	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners*	0,59	0,58
2	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	0,84	0,59
3	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatkosten	Kosten per inwoner	11,12	10,46
4	0. Bestuur en ondersteuning	Externe huur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	20,5%	9,7%
5	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	13,0%	17,7%

* Het aantal inwoners 2020 baseerden wij op de voorlopige CBS-cijfers van 31 december 2020

De formatie per 1.000 inwoners is gebaseerd op de in de begrotingen opgenomen full time interne en externe medewerkers.

De bezetting wordt gevormd door de per 31 december bij die organisaties aanwezige interne en externe medewerkers. De bezetting in 2020 is aanzienlijk hoger dan begroot en het jaar daarvoor door de corona-activiteiten: 917 FTE ten opzichte van de begrote 638 FTE.

De apparaatskosten zijn licht gestegen door minder dekking uit (vooral overige) baten voor in totaal € 744.000.

De verdubbeling van de indicator voor externe inhuur wordt veroorzaakt door de in de loop van 2020 ingezette medewerkers voor corona-activiteiten: in totaal 315 FTE per 31 december ten opzichte van 72 FTE begroot.

De daling van de indicator overhead als percentage van de totale lasten met 5% komt door de extra kosten in 2020 voor het programma corona ten bedrage van € 30 miljoen. Hierdoor namen de totale lasten met 48% toe. Doordat de overheadkosten van € 20,2 miljoen maar 0,2% uitkomen boven de met € 1,4 miljoen naar beneden bijgestelde raming voor 2020, dalen de overheadkosten relatief sterk.



3. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen laat zien hoe de GGD tegenvallers en tekorten kan opvangen, zonder dat het beleid of de uitvoering van het programma Publieke gezondheid in gevaar komen. Het bestaat uit bestemmingsreserves en de algemene reserve. Bestemmingsreserves hebben een doel en vervallen als dat doel is bereikt; voor deze reserves maken we een bestedingsplan.

De algemene reserve is voor het opvangen van niet voorzienbare tegenvallers. Het algemeen bestuur stelde een norm vast voor deze reserve, gebaseerd op de omzet van basispakket en plustaken: vanaf 2020 is de ondergrens € 1,5 miljoen en de bovengrens € 5,1 miljoen.

Na vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening 2020 is de stand van de reserves:

- algemene reserve: € 1,9 miljoen;
- bestemmingsreserves: € 5,7 miljoen.

De reserves zijn toereikend voor de dekking van de risico's en andere onverwachte ontwikkelingen.

Risico's

Een risico is een gebeurtenis of omstandigheid met potentieel nadelige gevolgen voor de organisatie, uitgedrukt in een financiële waarde. In de risicoanalyse zijn de belangrijkste risico's beschreven die voorzienbaar zijn bij een reguliere begrotingsuitvoering.

Onze inzet voor de bestrijding van het coronavirus is groot maar het risico van directe nadelige financiële gevolgen voor de organisatie is nihil als gevolg van de meerkostenregeling die de GGD op 20 juli 2020 met het ministerie van VWS overeenkwam en die ook in 2021 doorloopt.

In onderstaande tabel maken we een inschatting van de belangrijkste risico's en hoe we daarmee omgaan.

Risico	Risico	Kans	Maatregel	Risico na maatregel
Fluctuatie omzetvolume plustaken	752	hoog	Actief accountmanagement	752
Stijgend ziekteverzuim	824	hoog	Afschaling niet kritieke processen en temporiseren ontwikkelambities	412
Personele mobiliteit	77	laag	Algemene reserve	77
Leegstand verhuur	13	laag	-	13
Vraaguitval reizigersadvisering	1.500	hoog	Inzet binnen programma Corona	0
Oninbaarheid debiteuren	9	hoog	Voorziening dubieuze debiteuren	0
Bezetting teams infectieziektebestrijding, infectiepreventie, tuberculosebestrijding en forensische geneeskunde	pm	middel	Aandacht voor regionale en landelijke opschaling	pm
ICT: beveiliging en continuïteit bedrijfsvoering	pm	middel	Algemene en applicatiebeheersmaatregelen	pm
Indexering gemeentelijke bijdrage	pm	hoog	Mutatie algemene reserve	pm
Vennootschapsbelasting	pm	laag	-	pm
Totaal	3.174			1.253

Bedragen x € 1.000

Toelichting:

- Fluctuatie omzetvolume plustaken: ongeveer 1/3de deel van onze omzet komt uit de plustaken, die ook bijdragen aan de dekking van de algemene, indirecte kosten. De opbrengst kan van jaar tot jaar variëren en we rekenen met een risico van 5% van deze omzet. Wij mitigeren dit risico door actief accountmanagement richting onze klanten (gemeenten en derden). Het risico heeft zich afgelopen jaar gemanifesteerd door signalen van deelnemende gemeenten, die voorzichtigheid betrachtten bij het inzetten van onze professionals voor plustaken als gevolg van de grootschalige inzet van ons personeel voor de bestrijding van de coronacrisis. Onder andere in reactie op deze signalen heeft het algemeen bestuur in zijn vergadering van 9 juli 2020 als uitgangspunt een prioritering in de inzet van personeel vastgesteld. De realisatie van plustaken is aangemerkt als een van die prioriteiten.
- Ziekteverzuim: de GGD heeft een belangrijke en dankbare rol in de bestrijding van de coronacrisis. Tegelijkertijd zien wij risico's op fysieke en geestelijke overbelasting van onze medewerkers. Door steeds veranderende omstandigheden waar wij ons als uitvoeringsinstantie op moeten aanpassen, en die veel veerkracht vragen van onze medewerkers. Het risico schatten we hoog in: 2% van de salariskosten. De maatregelen die wij hiervoor treffen, hebben betrekking op het verantwoord op- en afschalen van onze niet kritieke reguliere processen en het temporiseren van onze ontwikkelambities. Zo heeft het dagelijks bestuur in 2020 bijvoorbeeld besloten tot het opschorten van een aantal van onze strategische programma's en projecten. Hierdoor kunnen wij het risico mitigeren tot 1% van de salariskosten.
- Personele mobiliteit: de omvang van dit risico baseren we op een reële inschatting van de kosten aan de hand van het aantal medewerkers in een van-werk-naar-werk traject. Het risico schatten we laag in: 10% van de stand van de mobiliteitsvoorziening per jaareinde.
- Leegstand verhuur: de GGD huurt gebouwen en verhuurt een deel door, maar het aantal

huurders neemt af. Het risico schatten we laag in: 5% van de opbrengst.

- Vraaguitval reizigersadvisering: dit risico baseren wij op basis van de terugval in opbrengsten van onze afdeling reizigersadvisering en reizigersvaccinaties (plustaak derden) in 2020. Ook voor 2021 blijft dit risico als gevolg van nog geldende mondiale vliegbeperkingen actueel. Daarenboven verwachten wij een structurele terugval in onze opbrengsten, als gevolg van een verwachte structurele daling op de middellange termijn in het aantal reizen naar landen waar reizigersvaccinaties voor nodig zijn. Het risico is hoog: een verwachte vraaguitval van 70% van de opbrengst in 2021, gebaseerd op de realisatie in 2020. Het risico wordt gemitigeerd omdat deze vraaguitval in het kader van de compensatieregeling, die de GGD trof met het ministerie van VWS, is bestempeld als indirecte gevolgkosten van de coronacrisis. Deze kosten worden door het ministerie gecompenseerd. Bovendien zetten we een groot aantal van de medewerkers van deze afdeling nu in voor de beheersing en bestrijding van het coronavirus.
- Oninbaarheid debiteuren: we vormen jaarlijks een voorziening waarmee we dit risico afdekken.
- Bezetting teams infectieziektebestrijding, infectiepreventie, tuberculosebestrijding en forensische geneeskunde: dit risico baseren wij op basis van de huidige coronacrisis. Infectieziektebestrijding is een wettelijke taak binnen de wet Publieke Gezondheid, de uitvoering van infectiebestrijding ligt bij de GGD. De verwachting is dat de structurele bezetting van het team infectieziektebestrijding uiteindelijk omhoog gaat, door structurele wijzigingen in werkwijzen en in het takenpakket als gevolg van nieuwe of aangepaste richtlijnen. Wij beoordelen dit risico als middel omdat de verwachting is dat een wijziging in richtlijnen ook zal leiden tot extra middelen van het Rijk. Ditzelfde risico geldt ook voor de bezettingsgraad van de processen infectiepreventie, tuberculosebestrijding en forensische geneeskunde.
- ICT: de risico's nemen toe, omdat de IT-infrastructuur in toenemende mate van belang is voor de continuïteit van onze bedrijfsvoering. Het belang van privacy, beveiliging en gegevensbescherming groeit. Hierop nemen we continu maatregelen. Te denken valt aan algemene en applicatie beheersmaatregelen in de vorm van bijvoorbeeld logische toegangsbeveiliging, autorisatiebeheer en logging. Bovendien voldoet Hét Service Centrum, waar een groot deel van het technisch en functioneel beheer van onze systemen is belegd, aan de NEN 7510-certificering (informatiebeveiliging in de zorg).
- Indexering gemeentelijke bijdrage: deze indexering krijgt elk jaar een correctie over de twee vorige jaren (opdat de uiteindelijke indexatie correspondeert met de reële prijsstijging), die kan afwijken van de indexering die al vaststaat. Eventuele verschillen vangen we op met onze algemene reserve.
- Vennootschapsbelasting: de GGD is vrijgesteld van deze belasting, zolang aantoonbaar gemaakt kan worden dat geen sprake is van ondernemersactiviteiten. Oordeelt de Belastingdienst dat er geen vrijstelling meer geldt, dan bestaat het risico op vennootschapsbelasting.

Inzicht financiële status en weerbaarheid

Kengetallen	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020
Netto schuldquote	-5,6%	-8,5%	2,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-5,6%	-8,5%	2,0%
Solvabiliteitsratio	50,5%	40,8%	20,1%
Structurele exploitatieruimte	-0,3%	0,0%	-0,1%

Toelichting:

- Netto schuldquote: deze indicator brengt in beeld hoe de netto schulden zich verhouden

tot de totale baten (inkomsten). Hoe hoger het percentage, hoe meer externe financiering is aangetrokken om de activiteiten (investeringen) te financieren. Een laag percentage is gunstig. Onze vermogenspositie is goed, de GGD heeft een lage schuld. Wel is deze indicator in 2020 verslechterd ten opzichte van 2019. Dit komt omdat de betaling van onze declaratie bij het ministerie van VWS en het RIVM een lange doorlooptijd heeft, terwijl de GGD zijn leveranciers (bijvoorbeeld laboratoria en uitzendbureaus) op tijd is blijven betalen. Om dit te overbruggen hebben we kortlopende kasgeldleningen aangetrokken.

- Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: om inzicht te krijgen in de mate waarin sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier maken we inzichtelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De GGD heeft geen verstrekte leningen, deze indicator is derhalve gelijk aan de netto schuldquote.
- Solvabiliteitsratio: dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn om aan onze financiële verplichtingen te voldoen en beschrijft het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. De minimale norm voor een gezonde ratio is 25%. In 2020 is de ratio gedaald van 50% naar 20% en daarmee halen we deze norm in 2020 feitelijk niet. Dit houdt een direct verband met de omvang van de totale vordering op het ministerie van VWS en het RIVM en de toename van de schulden aan onze leveranciers, als gevolg van de grootschalige inzet in de coronacrisis. De verslechtering van deze ratio is een direct gevolg van onze grootschalige inzet in de beheersing en bestrijding van het coronavirus en heeft een tijdelijk karakter.
- Structurele exploitatieruimte: deze indicator laat zien in hoeverre de structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Een getal gelijk aan of groter dan 0 betekent dat de structurele baten groot genoeg zijn om de structurele lasten te dekken. In de jaarrekening 2020 worden de structurele lasten nagenoeg volledig gedekt door de structurele baten.

Gebeurtenissen na balansdatum

In paragraaf 5.5 van de jaarrekening gaan we in op de gevolgen van de coronacrisis voor de financiën van de GGD in 2021, een gebeurtenis na balansdatum.



4 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

We huren alle locaties waar de GGD zijn diensten aanbiedt. Voor deze locaties voeren we het gebruikers en/of eigenaarsonderhoud uit. We hebben een onderhoudsplan dat we jaarlijks actualiseren op basis van een conditiemeting. Hiervoor sluiten we onderhoudscontracten af voor installaties en bouwkundige onderdelen.

De GGD is eigenaar van één gebouw, dat we verhuren aan de ambulancedienst. Verder heeft de GGD ICT-voorzieningen en medische instrumenten in eigendom.



5 FINANCIERING

Met het eigen vermogen kunnen we onder normale omstandigheden alle activa financieren. Als gevolg van onze taak in de beheersing en bestrijding van het coronavirus is onze solvabiliteit gedaald van 50,5% in 2019 naar 19,1% in 2020. Dit heeft echter een tijdelijk karakter: de verslechtering van deze ratio is een direct gevolg van onze grootschalige inzet in de beheersing en bestrijding van het coronavirus.

Kasgeldlimiet

De toegestane kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van de jaarbegroting 2020 (€ 93.217.000). Dit resulteert in een bedrag van € 7.867.000. De GGD blijft binnen de toegestane kasgeldlimiet.

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1	Vlottende schuld	3.641	4.484	5.309	23.719
2	Vlottende middelen	12.539	9.627	8.664	20.529
3	Netto vlottende schuld (+) danwel netto vlottende middelen (-)	-8.898	-5.143	-3.355	3.190
4	kasgeldlimiet	7.867	7.867	7.867	7.867
5a	Ruimte onder kasgeldlimitet (4-3)	16.765	13.010	11.222	4.677
5b	Overschrijding van de kasgeldlimiet (3-4)				
6	Begrotingstotaal	92.550			
7	Percentage regeling	8.5%			
8	Kasgeldlimiet	7.867			

bedragen x € 1.000

Renterisiconorm

We hebben geen leningen met een looptijd van meer dan een jaar, dus deze norm is niet van toepassing. Wel hebben we bij de BNG Bank een kasgeldlening afgesloten in het vierde kwartaal van 2020, omdat de eigen liquide middelen niet toereikend waren voor de grootschalige uitgaven voor onze taken in de beheersing en bestrijding van het coronavirus. Er is sprake van voorfinanciering: deze gevolgkosten van corona worden middels de meerkostenregeling van het ministerie van VWS gecompenseerd.



6 VERBONDEN PARTIJEN

De GGD heeft drie verbonden partijen:

- de Stichting Inkoopbureau West-Brabant, voor advies bij aanbestedingen. Doel: financiële-, kwaliteits- en procesvoordelen bij inkoop en aanbesteding. Op 31 december 2019 was het eigen vermogen € 493.007 en het vreemd vermogen € 332.404. Het resultaat over 2019 was € 213.688 positief. De GGD leverde 1 van de 20 bestuursleden en de financiële bijdrage in 2020 vanuit de GGD bedroeg € 173.030. Per 1 januari 2021 is de GGD uitgetreden als lid.
- de Coöperatie Toegang Tilburg U.A., voor het samenwerken aan een integrale aanpak in de gemeente Tilburg, om de inwoners te ondersteunen bij een optimale zelfredzaamheid en participatie. Op 31 december 2019 was het eigen vermogen € 105.863 en het vreemd vermogen € 1.328.334. Het resultaat over 2019 was € 105.863. De GGD levert 1 van de 5 bestuursleden en de financiële bijdrage in 2020 vanuit de GGD was nihil.
- de Coöperatie Koo U.A., voor een sterke ingang voor de inwoners en professionals in 's-Hertogenbosch met betrekking tot dienstverlening op het gebied van ondersteuningsbehoeften in het sociaal domein. Op moment van schrijven is de stand van het eigen vermogen en vreemd vermogen per 31 december 2020 alsmede het resultaat over 2020 nog niet beschikbaar. GGD levert 1 van de 4 bestuursleden en de financiële bijdrage in 2020 vanuit GGD was nihil.

Vooralsnog lijkt er geen sprake te zijn van (majeure) risico's bij verbonden partijen.

Samenwerkingsverbanden

De GGD werkt lokaal, regionaal en landelijk veel samen, bijvoorbeeld in sociale wijkteams, academische werkplaatsen en in de infectieziektebestrijding. Hieronder lichten we de drie samenwerkingsverbanden toe met de grootste financiële impact.

Hét Servicecentrum

Hét Servicecentrum (HSC) ondersteunt de GGD bij de financiële administratie, salarisadministratie, inkoop en ICT. HSC is een samenwerkingsverband tussen GGD'en en de Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord, waarbij 47,02% van de kosten voor de GGD Hart voor Brabant zijn. De GGD Hart voor Brabant verwerkt de exploitatie van HSC in zijn jaarrekening.

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	8.101	8.222	-121
Aandeel deelnemers			
GGD Hart voor Brabant	3.797	3.866	-69
GGD West-Brabant	2.101	2.214	-113
RAV Brabant Midden-West-Noord	1.534	1.487	47
GGD Noord- en Oost-Gelderland	670	656	14

Bedragen x € 1.000

GHOR Brabant-Noord

De GHOR Brabant-Noord is juridisch onderdeel van de GGD Hart voor Brabant en daarom onderdeel van deze jaarrekening. De GGD en de Veiligheidsregio Brabant-Noord sloten een overeenkomst Kosten voor gemene rekening, met daarin de verdeling van kosten en risico's tussen de deelnemers. Hierdoor wordt er geen btw geheven. Van de totale kosten komt 5,1% voor rekening van de GGD Hart voor Brabant en 94,9% voor rekening van de Veiligheidsregio Brabant-Noord.

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	2.583	1.808	-775
Aandeel 5,1% GGD Hart voor Brabant	132	92	-40
Aandeel 94,9% Veiligheidsregio Brabant-Noord	2.451	1.716	-735

Bedragen x € 1.000

Team GMV (Gezondheid, milieu en veiligheid)

De GGD'en in Noord-Brabant bundelen in dit team hun krachten op het gebied van de medische milieukunde. Ze verdelen de kosten op basis van het aantal inwoners. De GGD West-Brabant is penvoerder en verwerkt de exploitatie volledig in zijn jaarrekening.

JAARREKENING 2020



Hart voor Brabant

1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat gebeurt op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, nemen we de activa en passiva op tegen nominale waarde. De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten nemen we slechts op voor zover we ze realiseerden op de balansdatum. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, nemen we in acht als ze bekend werden voor het opmaken van de jaarrekening.

Personeelslasten rekenen we in principe toe aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Vanwege formele regels rekenen we sommige lasten echter toe aan de periode waarin uitbetaling plaatsheeft, bijvoorbeeld ziektekostenpremies voor gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume treffen we geen voorziening noch nemen we op andere wijze een verplichting op. De referentieperiode is dezelfde als in de meerjarenraming: vier jaar. Bij (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) nemen we wel een verplichting op.

Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Het jaar 2020 stond voor de GGD voor een belangrijk deel in het teken van de beheersing en bestrijding van het coronavirus. De taken in het kader van de coronabestrijding voerde de GGD uit in opdracht van de minister van VWS. Het ministerie compenseert daardoor de meerkosten die daarmee gepaard gaan, conform de regeling die hieromtrent met het ministerie getroffen is d.d. 20 juli 2020.

Wij hebben de meerkosten en minderinkomsten als gevolg van corona bepaald en gedocumenteerd, uitgaande onder meer van de Verantwoordingsinstructie 2020 Meerkosten COVID-19 GGD van het ministerie van VWS van 11 december 2020 en de richtlijnen voor Coronacompensatie. De minderkosten hebben wij op basis van diepgaande analyse van de baten en lasten over 2019, de begroting 2020 en de gewijzigde begroting 2020 zo volledig mogelijk bepaald en conform de richtlijn in mindering gebracht op de coronacompensatie. Omdat een controleprotocol ontbreekt kan er een risico zijn, dat het ministerie van VWS op basis van andere richtlijnen en/of interpretaties (achteraf) de opgevoerde coronacompensatie niet volledig zal honoreren.

BALANS

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

Activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Investeringsbijdragen van derden schrijven we af op het saldo van de betreffende investering. Slijtende investeringen krijgen vanaf het in gebruik nemen een lineaire afschrijving in de verwachte gebruiksduur, waarbij we rekening houden met een

eventuele restwaarde. De afschrijvingstermijnen bedragen conform de Financiële verordening 2018 (vastgesteld door het algemeen bestuur in zijn vergadering van 23 november 2017) in jaren:

• grond en terreinen	geen
• bedrijfsgebouwen	50
• inbouw en semipermanente opstal	15 ⁴
• verbouwingen en bedrijfsgebouwen	10
• medische inventaris	10
• technische installaties in bedrijfsgebouwen	10
• inventaris	10
• telefonie en communicatie	5
• bedrijfsauto's	5
• applicatieprogrammatuur	4 ⁵
• automatiseringsapparatuur	3
• kantoorautomatisering en netwerkkapparatuur	3
• projectinvesteringen	de duur van het project

Financiële vaste activa

Waardering van de onder financiële vaste activa opgenomen beleggingen vindt plaats tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Vlottende activa

Voorraden

We waarderen producten en goederen tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde als die lager is. Dat gebeurt vooral als voorraden incourant worden.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en overlopende activa

We waarderen de vorderingen tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid brengen we een voorziening in mindering, die we statisch bepalen op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa nemen we op tegen de nominale waarde.

Vaste passiva

Reserves

De reserves bestaan uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. Spelregels over reserves zijn vastgelegd in de Financiële verordening GGD Hart voor Brabant 2018 en de Nota reserves en voorzieningen GGD Hart voor Brabant 2018.

Voorzieningen

Voorzieningen waarderen we op het nominale bedrag van de verplichting of het voorzienbare verlies.

Vaste schulden

Vaste schulden waarderen we tegen nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. Deze schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva waarderen we tegen de nominale waarde.

4 De materiële vaste activa in de categorie "Inbouw en semipermanente opstal" wordt in 20 jaar afgeschreven. Dit komt doordat de investeringen hiervan hebben plaats gevonden onder het regime van een oude verordening.

5 Voor deze categorie kan de directeur bij substantiële investeringen met een afwijkende economische levensduur besluiten om een andere afschrijvingstermijn te hanteren.

2 BALANS

Activa	31/12/2020	31/12/2019
Materiële vaste activa	10.302	5.941
- Investerings met een economisch nut	10.302	5.941
Financiële vaste activa	0	0
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste activa	10.302	5.941
Vlottende activa		
Vorraden	106	112
- Gereed product en handelsgoederen	106	112
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	20.385	8.882
- Vorderingen op openbare lichamen	8.576	912
- Rekening courant verhoudingen	110	158
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	10.770	6.480
- Overige vorderingen	929	1.332
Liquide middelen	144	150
- Kassaldi	5	5
- Banksaldi	139	145
Overlopende activa	7.990	1.813
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	7.990	1.813
Totaal vlottende activa	28.625	10.958
Totaal algemeen	38.927	16.899

bedragen x € 1.000

Passiva	31/12/2020	31/12/2019
Vaste passiva		
Eigen vermogen	7.820	8.528
- Algemene reserve	1.909	2.257
- Bestemmingsreserves	5.664	6.119
- Gerealiseerde resultaat	247	152
Vorzieningen	768	972
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	768	972
Totaal vaste passiva	8.588	9.500
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	23.255	5.667
- Banksaldi	0	0
- Kasgeldiening	12.000	
- Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen	814	971
- Overige schulden	10.441	4.696
Overlopende passiva	7.084	1.732
- Verplichtingen tijdens het begrotingsjaar die in een volgend jaar tot betaling komen, behalve jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	6.620	1.521
- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	398	202
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	66	9
Totaal vlottende passiva	30.339	7.399
Totaal generaal	38.927	16.899

bedragen x € 1.000

3 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Investerings met een economisch nut	10.302	5.941
Totaal	10.302	5.941

bedragen x € 1.000

De onderverdeling van de andere investeringen met een economisch nut luidt:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	669	669
Bedrijfsgebouwen	7.006	3.315
Overige materiële vaste activa:		
- Inventarissen	1.573	888
- Automatiseringsapparatuur	675	633
- Medische inventaris	277	327
- Overige materiële vaste activa	102	109
Totaal	10.302	5.941

bedragen x € 1.000

In dit overzicht staat het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut:

	Boekwaarde 31-12-2019	Investe- ringen	Desinve- steringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2020
Gronden en terreinen	669	0	0	0	0	0	669
Bedrijfsgebouwen	3.315	4.469	23	243	512	0	7.006
Overige materiële vaste activa:							
- Inventarissen	888	831	1	145	0	0	1.573
- Automatiserings- apparatuur	633	397	0	355	0	0	675
- Medische inventaris	327	53	0	103	0	0	277
- Overige materiële vaste activa	109	55	0	62	0	0	102
Totaal	5.941	5.805	24	908	512	0	10.302

bedragen x € 1.000

Onder bijdragen van derden staan de bijdragen die een directe relatie hebben met de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. De vergelijkende cijfers over 2019 zijn als gevolg van een herrubricering tussen medische en gewone inventaris ten bedrage van € 20.000 aangepast.

De GGD kent alleen materiële vaste activa met economisch nut. Ze hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn, of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

De investeringen in bedrijfsgebouwen, inventarissen en automatisering betroffen met name investeringen in het nieuwe kantoor op het Reitseplein Tilburg (€ 4.584.000) en aanvullende investering Pettelaarpark 's-Hertogenbosch (€ 423.000).

Tevens zijn er voor een bedrag van € 222.000 reguliere investeringen gedaan in automatisering: laptops, narrowcasting en routers. Investeringsbureaus zoals verbouwingen, meubilair en klimaatbeheersing bedroegen € 54.000. De overige investeringen bedroegen € 11.000.

We pleegden in 2020 desinvesteringen met name door de opheffing van de kantoorlocatie aan de Ringbaan West in Tilburg.

In 2020 zijn de volgende investeringskredieten gebruikt:

Investerings	Beschikbare investeringskredieten t/m 2020	Investerings 2020	Resterende investeringskredieten 01-01-21
Gronden en terreinen	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	6.198	4.469	1.729
Inventarissen	1.498	831	667
Automatiseringsapparatuur	2.235	397	1.838
Bedrijfsauto's	354	0	354
Medische inventaris	641	53	588
Overige materiële vaste activa	94	55	39
Totaal	11.020	5.805	5.215

bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa

Er zijn geen financiële vaste activa ultimo 2020 en 2019.

Vlottende activa

Voorraden

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Gereed product en handelsgoederen	106	112
Totaal	106	112

bedragen x € 1.000

De voorraden bestaan uit reizigersvaccins en reizigersproducten.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Boekwaarde 31-12-2020	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2020	Balanswaarde 31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen	8.576	0	8.576	912
Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen	110	0	110	158
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd < 1 jaar	10.770	0	10.770	6.480
Overige vorderingen	938	-9	929	1332
Totaal	20.394	-9	20.385	8.882

bedragen x € 1.000

De vorderingen op openbare lichamen betreffen vorderingen op het Rijk, de provincie en gemeenten. Ultimo 2020 is hierin een vordering op het ministerie van Volksgezond, Welzijn en Sport opgenomen voor declaraties inzake corona voor een bedrag van € 7,3 miljoen.

De debiteurenvorderingen op niet openbare lichamen (handelsdebiteuren) zijn opgenomen onder de Overige vorderingen.

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	149	150	149	156
Drempelbedrag	842	842	842	842
Ruimte onder drempelbedrag	693	693	693	687
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

bedragen x € 1.000

Het is toegestaan om een bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist aan te houden. Voor onze GGD geldt in 2020 een maximum van € 842.000 (0,75% van de begrote lasten van € 112,3 miljoen). Gemiddeld was er per kwartaal geen overschrijding van dit bedrag.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Kassaldi	5	5
Banksaldi	139	145
Totaal	144	150

bedragen x € 1.000

Hier zijn geen deposito's bij en de liquide middelen zijn dus direct opneembaar.

Overlopende activa

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Andere nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste komen van volgende begrotingsjaren	7.990	1.813
Totaal	7.990	1.813

bedragen x € 1.000

De post overlopende activa is als volgt te specificeren:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Nog te ontvangen bedragen:		
Vordering op RIVM betreffende corona	6.125	0
Nog te ontvangen opbrengsten	809	334
Investeringsbijdragen derden	0	355
Te ontvangen vrijval reserve voor de GHOR	0	178
Overige nog te ontvangen bedragen	28	60
Vooruitbetaalde kosten:		
Softwarelicenties	727	686
Huisvestingskosten Tilburg	64	110
Overige vooruitbetaalde kosten	237	90
Totaal	7.990	1.813

bedragen x € 1.000

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Algemene reserve	1.909	2.257
Bestemmingsreserves	5.664	6.119
Gerealiseerd resultaat	247	152
Totaal	7.820	8.528

bedragen x € 1.000

De GGD kent geen structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Het verloop in 2020 voltrok zich als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2019	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2020
Algemene reserve	2.257	0	-500	152	0	1.909
Reserve huisvestingsvisie	5.645	0	-569	0	0	5.076
Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen	344	0	-145	0	0	199
Reserve innovatieve projecten	130	294	-35	0	0	389
Reserve onderhoud GGD-locaties	0	0	0	0	0	0
Totaal	8.376	294	-1.249	152	0	7.573

bedragen x € 1.000

Overzicht reserves

Algemene reserve

Algemene reserve	
Doel	De GGD moet een financiële buffer hebben in de vorm van een algemene reserve om plotselinge en niet voorzienbare financiële tegenvallers op te kunnen vangen.
Looptijd	Onbepaalde tijd
Bandbreedte	- een ondergrens van € 1,5 miljoen en een bovengrens van € 5,1 miljoen.
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	- de GGD toetst gedurende een begrotingsjaar de vastgestelde indexering van de gemeentelijke bijdrage op basis van de actuele indexcijfers van de gemeente Tilburg. Bij verschillen leidt dit tot een dotatie of onttrekking. - andere dotaties/onttrekkingen op basis van aparte besluiten van het algemeen bestuur

Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen

Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen	
Doel	Vernieuwing van de bedrijfsprocessen
Looptijd	2016-2021
Bandbreedte	n.v.t.
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	- als de algemene reserve boven de ondergrensnorm zit; - voeding met eventuele incidentele positieve resultaten uit de jaarrekeningen 2016-2021, maximaal € 0,5 miljoen per jaar; - onttrekking in 2016-2021, op basis van een jaarlijks te updaten bestedingsplan.

Deze reserve is een instrument om ons bedrijfsmodel te vernieuwen, aansluitend op de speerpunten uit de beleidsvisie: de klant centraal, verbinden met het veld en vernieuwen.

Hierbij willen we naar bedrijfsprocessen die:

- dienstverlening op maat ondersteunen;
- bijdragen aan lagere kosten;
- de transparantie vergroten en de sturing versterken.

Om deze ambities te realiseren, investeren we vanuit onze reguliere exploitatie in de vernieuwingen van deze processen. Ook financieren we via deze reserve de incidentele kosten voor onderzoek, ontwikkeling en invoering van ICT-systemen. In lijn hiermee liepen in 2020 de volgende drie strategische programma's.

Programma Multichannel klantbeleving

In dit programma brengen we stap voor stap verbeteringen aan voor een optimale klantbediening. In 2020 hebben we voor JGZ sterk ingezet op het digitaliseren van het uitnodigingstraject. Vanaf juli 2020 worden de uitnodigingen (voor de contactmomenten t/m 6 jaar) digitaal verstuurd. Daarbij is het verzetten van online afspraken via het Ouderportaal geoptimaliseerd en wordt dit actief gepromoot. Voor het KCC is een nieuw systeem geïmplementeerd, waardoor de medewerkers kunnen thuiswerken. Maar ook is hiermee een nieuwe kennisbank en e-mailsysteem geïmplementeerd voor uniformere beantwoorden van klantvragen en consequente verwijzing naar online mogelijkheden.

Voor onze dienstverlening op het gebied van seksuele gezondheid is gestart met Telefonische inhoudelijke triage, met als resultaat een structurele stijging van het soa vindpercentage en een grote stijging van het totaal aantal gevonden ernstige soa's. Als laatste is voor onze Reizigerszorg het verbeterinitiatief 'promoot online afspraken' afgerond.

Programma Datagedreven publieke gezondheid

In 2020 is een cyclisch model voor datagedreven werken ontwikkeld en zijn vervolgstappen benoemd om volgens dit model te gaan werken vanuit verschillende inhoudelijke thema's. Vanwege de coronacrisis is de uitvoering van deze plannen on hold gezet. Tegelijkertijd ontwikkelen we vanuit het programma Corona wel nieuwe kennis over datagedreven werken. Deze lessen verwerken we in de vervolgaanpak van het programma Datagedreven publieke gezondheidszorg, waarvan de heropstart vooralsnog vanaf medio 2021 is voorzien.

Strategische verbinding

In 2019 heeft het bestuur besloten om de inzet van dit programma in het bijzonder te richten op het thema Gezonde (inrichting van de) leefomgeving. Het bestuur stelde een visie vast op de rol van de GGD, met de Omgevingswet als inspiratiebron. Het bestuur besloot dit programma in verband met de coronacrisis grotendeels op te schorten, met als belangrijkste overweging dat de invoering van de omgevingswet is opgeschort tot 1 januari 2022. In samenwerking met de drie Brabantse GGD'en ontwikkelden we een projectplan dat erop geënt was aansluiting te blijven houden bij de ontwikkelingen van onze ketenpartners hieromtrent. We stelden een gezamenlijke projectleider aan die uitvoering geeft aan dit plan. De belangrijkste uitgangspunten en randvoorwaarden:

- De inzet van GGD medewerkers ten behoeve van dit plan wordt tot een minimum beperkt;
- Eventueel werk dat voortvloeit uit het project maar neerslaat op de reguliere organisatie wordt tot een minimum beperkt;
- De visie die eerder in het bestuur is vastgesteld blijft leidend.

Eind 2020 is het programma opnieuw opgestart.

Op basis van een nieuwe planning van de uitvoering pasten we het bestedingsplan voor de reserve vernieuwing bedrijfsprocessen op deze onderdelen aan. In onderstaande tabel staan de kosten vermeld die we in 2020 ten laste van de reserve brachten alsmede de verwachte uitnutting in 2021:

	Gerealiseerde uitnutting 2020	Verwachte uitnutting 2021
Multichannel klantbeleving	133	76
Datagedreven publieke gezondheid	12	96
Strategische verbinding	0	27
Totaal	145	199

Reserve innovatieve projecten

Reserve innovatieve projecten	
Doel	Financieren van innovatieve projecten.
Looptijd	Onbepaalde tijd
Bandbreedte	Maximaal € 400.000 (gelijk aan het budget van één begrotingsjaar)
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	- toevoeging van het restant aan middelen voor innovatieve projecten in een begrotingsjaar; - onttrekking ter financiering van projecten die het algemeen bestuur in een begrotingsjaar aanwijst waarvan de totale kosten hoger zijn dan het jaarlijkse budget van € 415.000 (peiljaar 2020).

Bij het vaststellen van de begroting 2016 maakte het algemeen bestuur ook een budget vrij voor innovatieve projecten. Hiervoor stelde hij in 2016 de reserve innovatieve projecten in. Gemeenten, partners en GGD kunnen sinds dat jaar voorstellen indienen voor projecten, inclusief een daar onderliggende begroting. Het algemeen bestuur selecteert de projecten waarvan de ingediende begroting gedekt wordt vanuit de reserve innovatieve projecten. Het jaarlijkse budget is in 2016 vastgesteld op € 400.000 en is na jaarlijkse indexatie in 2020 € 415.000. Dit geld is alleen voor innovatieve projecten: is er in een jaar een overschot, dan kan het algemeen bestuur dit aanwenden voor (nieuwe) projecten in het volgende jaar.

Conform het besluit van het algemeen bestuur gaat € 294.000 aan niet toegekende middelen en doorgeschoven projecten naar deze reserve. Voor doorgeschoven projecten uit 2019 onttrokken we € 35.000.

Reserve huisvestingsvisie

Reserve huisvestingsvisie	
Doel	Financiering van de kosten voortvloeiend uit de uitwerking van de nieuwe GGD huisvestingsvisie
Looptijd	Onbepaalde tijd
Bandbreedte	n.v.t.
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	- eenmalige dotatie uit de opbrengst van € 3,4 miljoen van het vroegere GGD-gebouw aan de Sint Teunislaan in 's-Hertogenbosch; - beleggingsresultaten uit het garantieproduct; - eenmalige dotatie van het resultaat 2018 € 357.000.

De incidentele kosten voor de realisatie van de vijf nieuwe regiovestigingen worden volledig gedekt uit de bestemmingsreserve 'huisvestingsvisie GGD'. Op basis van de huidige kennis, contracten en ramingen wordt € 2,1 miljoen aan eenmalige kosten verwacht. De reserve blijft in stand totdat we de realisatie van de vijf vestigingen volledig hebben afgerond. Op basis van huidige inzichten bedraagt het restantsaldo eind 2021 circa € 4,0 miljoen.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2020 is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2019	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2020
Mobiliteitsvoorziening personeel	972	657	-121	-739	768
Totaal	972	657	-121	-739	768

bedragen x € 1.000

De toevoegingen en vrijvallen lopen via de exploitatie.

Mobiliteitsvoorziening personeel

De GGD is een organisatie in verandering: we investeren in een moderne, flexibele GGD, die kosteneffectief werkt. Deze verandering leidt tot een wijziging van taken en een herstructurering binnen de organisatie die hierop aansluit. Dat leidt tot interne en externe mobiliteit met enerzijds frictiekosten voor boventalligheid en outplacement en anderzijds kosten voor werving en selectie en gerichte inzet van interim expertise ter overbrugging in een transitieperiode. Voor de financiering van de frictiekosten is een mobiliteitsvoorziening⁶ getroffen. Ultimo 2019 was de omvang van deze voorziening € 768.000 voor 11 medewerkers. In 2020 sloten we 8 mobiliteitstrajecten succesvol af en voegden we 8 nieuwe trajecten toe. Aan het einde van het jaar was de hoogte van de voorziening € 768.000 voor 11 medewerkers.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	23.255	5.667
Overlopende passiva	7.084	1.732
Totaal	30.339	7.399

bedragen x € 1.000

⁶ Hiervoor maken we per medewerker een reële schatting van (1) de kans op succesvolle herplaatsing, (2) het maximale financiële risico en (3) de kosten voor onder andere externe begeleiding.

Netto-vlottende schulden

De specificatie van de netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar luidt:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Banksaldi	0	0
Kasgeldlening	12.000	0
Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen	814	971
Overige schulden	10.441	4.696
Totaal	23.255	5.667

bedragen x € 1.000

Er is voor € 12 miljoen aan kortlopende kasgeldleningen afgesloten in het vierde kwartaal van 2020, omdat de eigen liquide middelen niet toereikend waren voor de grootschalige uitgaven voor onze taken in de beheersing en bestrijding van het coronavirus. Er is sprake van voorfinanciering: deze gevolgcosten van corona worden middels de meerkostenregeling van het ministerie van VWS gecompenseerd.

De overige schulden hebben vooral betrekking op crediteuren (€ 6,5 miljoen respectievelijk € 1,7 miljoen) en af te dragen belastingen en sociale premies (€ 3,9 respectievelijk € 3,0 miljoen).

Overlopende passiva

De specificatie van deze post luidt als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen behalve jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.620	1.521
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.		
- Vooruitontvangen bedragen van de EU	0	0
- Vooruitontvangen bedragen van het Rijk	0	0
- Vooruitontvangen bedragen van overige overheden	398	202
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	66	9
Totaal	7.084	1.732

bedragen x € 1.000

De verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen behalve jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume zijn als volgt te specificeren:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Labkosten in verband met corona	2.462	0
Inhuur voor corona-activiteiten	1.857	0
Overige corona gerelateerde kosten	183	0
Overige inhuur	376	113
Inrichtingskosten huisvesting	0	319
Overige verplichtingen	1.742	1.089
Totaal	6.620	1.521

bedragen x € 1.000

De vooruit ontvangen bedragen van overige overheden zijn als volgt te specificeren:

	Saldo 1-1-2020	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetalingen	Saldo 31-12-2020
Aanvullende Seksuele Gezondheid	185	189	-185	189
Plusfinanciering gemeente 's Hertogenbosch	0	137	0	137
Kansrijke start gemeente Meierijstad	0	21	0	21
Stevig ouderschap gemeente Waalwijk	0	16	0	16
Stevig ouderschap gemeente Cuijk	0	16	0	16
Voorzorg gemeente Haaren 2021/2022	0	9	0	9
Wijkfoto gemeente Oss	0	9	0	9
Jong Leren Eten Makelaar	17	60	-77	0
Totaal	202	458	-262	398

bedragen x € 1.000

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De GGD heeft de volgende niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen:

	verplichting ≤ 1 jaar	verplichting 1-5 jaar	verplichting ≥ 5 jaar	Totaal
Huurverplichtingen	2.497	6.129	8.384	17.009
Microsoftlicenties	1.151	1.740	0	2.891
Huisvesting; projectondersteuning en ontwerp	612	45	0	657
Wagenpark (full operational lease)	73	228	0	301
Afwikkeling huurverplichting	175	0	0	175
Overige softwarelicenties	61	108	0	169
Verzekeringsmakelaar	75	0	0	75
Telefonie	65	0	0	65
Totaal	4.708	8.250	8.384	21.342

bedragen x € 1.000

In 2021 is de contractering van een vaccinatielocatie door wijziging van landelijk en regionaal beleid stopgezet. Als gevolg daarvan zijn kosten ontstaan en is een verplichting tot afkoop aangegaan van €175.000.

4 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Omschrijving	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Realisatie vorig begrotingsjaar		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma Publieke gezondheid - regulier	52.409	-40.727	11.682	53.287	-43.078	10.209	53.533	-42.239	11.294	53.079	-43.495	9.584
Programma Corona	0	0	0	49.043	-49.043	0	30.094	-30.094	0			
Overhead	8.343	-21.575	-13.232	8.223	-20.202	-11.979	8.215	-20.217	-12.002	8.415	-19.617	-11.202
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	60.752	-62.302	-1.550	110.553	-112.323	-1.770	91.842	-92.550	-708	61.494	-63.112	-1.618
Toevoeging/onttrekking aan reserves: Programma Publieke gezondheid	1.550	0	1.550	1.871	-101	1.770	1.249	-294	955	1.828	-58	1.770
Gerealiseerd resultaat	62.302	-62.302	0	112.424	-112.424	0	93.092	-92.844	247	63.322	-63.170	152

bedragen x € 1.000

5 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 247.394. Hieronder staat een uitsplitsing op kostencategorie van de totale baten en totale lasten van ons totale programma Publieke gezondheid.

De toelichting voor onze reguliere bedrijfsvoering en het tijdelijke programma Corona staat in paragraaf 5.1.

Staat van baten en lasten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Basispakket	38.085	37.465	37.516
Plustaken gemeenten	9.534	8.536	8.125
Plustaken en overige baten derden	44.101	64.552	15.111
Vrijval voorzieningen	121	0	0
Totaal baten	91.842	110.553	60.752
Personeelskosten	-51.814	-50.574	-39.618
Overige personeelskosten	-1.973	-2.324	-2.306
Kapitaalslasten	-908	-1.134	-1.356
Huisvestingskosten	-4.372	-4.195	-4.206
Overige bedrijfskosten	-32.826	-54.096	-14.816
Dotatie voorzieningen	-657	0	0
Totaal lasten	-92.550	-112.323	-62.302
Saldo van baten en lasten	-708	-1.770	-1.550
Toevoeging reserves	-294	-101	0
Ontrekking aan reserves	1.249	1.871	1.550
Toevoeging/onttrekking aan reserves	955	1.770	1.550
Gerealiseerd resultaat	247	0	0

bedragen x € 1.000

5.1 TOELICHTING PROGRAMMA PUBLIEKE GEZONDHEID

De specificatie van de baten luidt als volgt:

Baten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Basispakket	38.085	37.465	37.516
Plustaken gemeenten	9.534	8.536	8.125
Plustaken en overige baten derden	14.007	15.509	15.111
Vrijval voorzieningen	121	0	0
Gerealiseerd resultaat	61.748	61.510	60.752

bedragen x € 1.000

De totale baten zijn € 238.000 hoger dan begroot, onderliggende oorzaken zijn:

- Een hogere omzet basispakket, door vaccinatie-inhaalcampagnes (meningokokken, maternale kinkhoest en HPV-vaccinatie voor meisjes) die niet waren opgenomen in de begroting: incidenteel voordeel € 620.000;
- Een hogere omzet plustaken gemeenten, dit betreft voornamelijk gemaakte afspraken met gemeenten in met name regio Midden-Brabant die bij het opstellen van de begroting nog niet bekend waren: voordeel € 1 miljoen;
- Een lagere omzet plustaken en overige baten derden van € 1,5 miljoen, met name verklaart door een lagere omzet reizigersadviesing als gevolg van vraaguitval door de uitbraak van het coronavirus (de lagere omzet, gecorrigeerd voor lagere inkoopkosten, loopt mee in de compensatieregeling met het ministerie van VWS onder 'overige meer- en minderkosten'): incidenteel nadeel € 1,5 miljoen.

De specificatie van de lasten vanuit onze reguliere bedrijfsvoering:

Lasten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Personeelskosten	41.874	39.886	39.618
Overige personeelskosten	1.942	2.324	2.306
Kapitaallasten	905	1.134	1.356
Huisvestingskosten	3.829	4.195	4.206
Overige bedrijfskosten	13.248	15.741	14.816
Dotatie voorzieningen	657	0	0
Gerealiseerd resultaat	62.456	63.280	62.302

bedragen x € 1.000

De totale lasten zijn € 726.000 lager dan begroot, de belangrijkste onderliggende oorzaken zijn:

- Hogere personeelskosten voor inzet op reguliere bedrijfsvoering, die met name samenhangen met de inhaalcampagne vaccinaties jeugdigen, de hogere omzet plustaken gemeente, de verlenging van de opdracht van jeugdgezondheidszorg binnen de COA-opvang en de hogere omzet forensische diensten en arrestantenzorg: nadeel € 2,0 miljoen.
- Lagere kapitaallasten door met name het uitstellen van investeringen die verbonden zijn aan huisvesting en daarnaast door versnelde afschrijving in 2018 en 2019: incidenteel voordeel € 229.000;

- Lagere huisvestingskosten door met name lagere huur- en onderhoudskosten, onder andere door de verhuizing van ons nieuwe regiokantoor in 's-Hertogenbosch: voordeel € 366.000;
- Lagere overige bedrijfskosten ten bedrage van € 2,4 miljoen, de belangrijkste onderliggende oorzaken zijn:
 - Lagere kosten diensten derden (€ 1,9 miljoen), deels teniet gedaan door hogere projectkosten (€ 0,5 miljoen), het gesaldeerd effect hiervan hangt met name samen met de lager dan begrote uitnutting van de bestemmingsreserves: voordeel € 1,4 miljoen;
 - Lagere inkoopkosten reizigersvaccinatiestoffen (*deze lagere kosten lopen mee in de compensatieregeling met het ministerie van VWS onder 'overige meer- en minderkosten'*): incidenteel voordeel € 447.000;
 - Lagere kosten voor laboratoriumkosten Seksuele Gezondheid als gevolg van een nieuw aanbesteed contract voor labtesten, dit voordeel wordt gedempt door het lagere aantal consulten: voordeel € 100.000;
 - Overige lagere kosten die wij als gevolg van de coronacrisis minder hebben gemaakt voor reguliere dienstverlening die later niet wordt ingehaald (*deze lagere kosten lopen mee in de compensatieregeling met het ministerie van VWS onder 'overige meer- en minderkosten'*): incidenteel voordeel € 530.000.

Toelichting programma Corona

Alle activiteiten ten behoeve van de beheersing en bestrijding van het coronavirus brachten wij onder in het programma Corona (zie paragraaf 1.8 van het jaarverslag). De specificatie van de baten van het programma Corona luidt als volgt:

Baten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Basispakket	0	0	0
Plustaken gemeenten	0	0	0
Plustaken en overige baten derden	30.094	49.043	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	30.094	49.043	0

bedragen x € 1.000

De overige baten betreffen de declaratie bij het ministerie van VWS in het kader van de meerkostenregeling voor een bedrag van € 17,0 miljoen en de declaratie bij RIVM ten laste van het OGZ-diagnostiek budget voor de kosten van de laboratoriumtesten, ten bedrage van € 15,6 miljoen. De minder inkomsten in het reguliere programma als gevolg van de coronacrisis, met name de terugval van vraag naar reizigersvaccins, zijn als negatieve baten opgenomen ter hoogte van € 2,5 miljoen.

De baten van het programma Corona zijn € 19,0 miljoen lager dan begroot, dit wordt grotendeels verklaard door het feit dat voor een bedrag van € 17,9 miljoen minder aan declaraties is ingediend bij het RIVM. Een groot deel van de laboratoriumkosten is rechtstreeks door het ministerie van VWS/RIVM aan de laboratoria betaald.

De specificatie van de lasten van het programma Corona:

Lasten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Personeelskosten	9.940	10.688	0
Overige personeelskosten	31	0	0
Kapitaallasten	3	0	0
Huisvestingskosten	543	0	0
Overige bedrijfskosten	19.578	38.355	0
Dotatie voorzieningen	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	30.094	49.043	0

bedragen x € 1.000

De totale lasten van het programma Corona zijn € 19,0 miljoen lager dan begroot:

- Door veel lagere overige bedrijfskosten dan begroot, voor het overgrote deel veroorzaakt door lagere laboratoriumkosten: een groot deel van de COVID-19 afnames is naar laboratoria gegaan die niet factureerden aan onze GGD maar rechtstreeks aan het ministerie van VWS. Daarnaast zijn de kosten van testmaterialen en vervoerskosten voor COVID-19 testen (keel- en neusswabs en buisjes) voor € 0,6 miljoen doorbelast aan de uitvoerende laboratoria: voordeel € 18,9 miljoen;
- De personeelskosten zijn lager dan begroot, door lagere salariskosten voor inzet van eigen personeel. Dit is grotendeels teniet gedaan door hogere kosten voor inhuur derden: voordeel € 748.000;
- De hogere huisvestingskosten betreffen grotendeels een technische verschuiving, omdat de begrote kosten van € 336.000 waren opgenomen onder projectkosten (onderdeel van de overige bedrijfskosten): nadeel € 543.000.

5.2 TOEVOEGING/ONTTREKKING AAN RESERVES

In onderstaand overzicht is een specificatie opgenomen van de toevoegingen en onttrekkingen van de bestemmingsreserves. Een uitgebreide toelichting kunt u terugvinden in paragraaf 3 van de jaarrekening onder het kopje eigen vermogen.

	Realisatie 2020		Raming begrotingsjaar na wijziging	
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
Algemene reserve	0	-500		-500
Reserve huisvestingsvisie	0	-569		-1.127
Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen	0	-145		-209
Reserve innovatieve projecten	294	-35	101	-35
Totaal	294	-1.249	101	-1.871

bedragen x € 1.000

5.3 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Alle baten en lasten zijn structureel van aard, tenzij we aangeven dat ze incidenteel zijn. Structurele wijzigingen verwerkten we zoveel als mogelijk in de begroting 2021.

	Baten	Lasten
Programma Corona	30.094	-30.094
Mutaties in reserves	1.249	-294
Incidentele lasten gedekt uit algemene reserve		-500
Incidentele lasten gedekt uit reserve huisvestingvisie		-569
Incidentele lasten gedekte uit reserve vernieuwing bedrijfsprocessen		-145
Incidentele baten en lasten gedekt uit reserve innovatieve projecten	294	-35
Inhaalcampagne vaccinaties	613	-490
Lagere kapitaallasten		-229
Mobiliteitsvoorziening	121	-657
Desinvesteringen		24
Totaal	32.372	-32.991

bedragen x € 1.000

5.4 RECHTMATIGHEID

De directeur informeert het dagelijks bestuur bij kostenoverschrijdingen via de bestuursrapportage. Daarnaast informeren we bij significante afwijkingen het algemeen bestuur tussentijds. Alle kostenoverschrijdingen in 2020 passen binnen het beleid en zijn gedekt uit gerelateerde opbrengsten. Hieronder is een toelichting opgenomen op de begrotingsrechtmatigheid van de lasten 2020 en de rechtmatigheid van inkopen.

Begrotingsrechtmatigheid

De overschrijdingen in de jaarrekening 2020 zijn beoordeeld op rechtmatigheid. Alleen de lastenkant is in de toets betrokken. Van elke overschrijding wordt aangegeven op welke wijze deze past binnen de vastgestelde normen.

Nadeel	Toelichting	Oordeel m.b.t. begrotingsrechtmatigheid (V = onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel) (X = onrechtmatig, en telt wel mee voor het oordeel)
657	Toevoeging mobiliteitsvoorziening	V 2. Kostenoverschrijding bij open einde regeling
1.988	Hogere personeelslasten als gevolg van additionele plustaken, extra inzet ten behoeve van de inhaalcampagne vaccinaties jeugdigen en verlenging van de jeugdgezondheidszorg binnen de asielzoekersopvang.	V 1. Kostenoverschrijding gecompenseerd door gerelateerde opbrengsten

bedragen x € 1.000

Rechtmatigheid van inkopen

In 2020 is een aantal uitgaven onrechtmatig, omdat niet de geldende aanbestedingsregels zijn gevolgd. Het totaal aan onrechtmatige uitgaven in 2020 blijft met € 127.332 onder de 1%, waarmee over 2020 een goedkeurende verklaring over de rechtmatigheid wordt verkregen.

De onrechtmatigheden betreffen voornamelijk kosten die voortvloeien uit een onrechtmatige aanbesteding in het verleden, die meetellen als onrechtmatig in het jaar waarin de kosten worden gemaakt.

Voor een aantal uitgaven die wij hebben moeten doen voor onze rol in de coronacrisis geldt dat wij aanspraak kunnen maken op een Europese richtsnoer van dwingende spoed. Daarmee worden deze uitgaven niet als onrechtmatig aangemerkt.

Aanbesteding volgens (zeer) dingende spoed

De GGD'en in Nederland hebben van het ministerie van VWS onder meer de opdracht gekregen om de hoogste prioriteit te geven aan het uitbreiden van de testafnamecapaciteit en het bron- en contactonderzoek. Hiervoor heeft ook GGD Hart voor Brabant onder grote urgentie en binnen zeer korte termijnen leveranciers gecontracteerd om de gevraagde taken adequaat en snel uit te voeren.

Daarnaast is tijdens de eerste fase van de crisis een landelijk tekort ontstaan voor persoonlijke beschermingsmiddelen en medische hulpmiddelen, waarvoor het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) is opgericht om de beschikbare beschermingsmiddelen en medische hulpmiddelen te verdelen. Na oprichting van het LCH hebben de inkopen van de GGD'en plaatsgevonden via dit LCH.

Omdat een reguliere of verkorte (Europese) aanbesteding niet in acht kon worden genomen is, in lijn met de brief van de Europese Commissie van 1 april 2020 en de brief van het ministerie van VWS van 27 oktober 2020, een beroep gedaan op de regeling (zeer) dwingende spoed binnen de Europese aanbestedingsregels. Voor de rechtmatige toepassing van (zeer) dwingende spoed hebben wij aanvullend juridisch advies ingewonnen, dat ons ingenomen standpunt onderschrijft. Wij hebben kennis genomen van uitingen in de media door aanbestedingsdeskundigen, die het beroep op (zeer) dwingende spoed door de GGD'en ter discussie stellen. Op grond van het hiervoor gestelde zijn wij desondanks van mening dat GGD Hart voor Brabant terecht een beroep heeft gedaan op (zeer) dwingende spoed en dat wij de opdrachten in het kader van het bestrijden van het coronavirus in 2020 rechtmatig hebben aanbesteed.

5.5 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Naar aanleiding van een recent datalek in de GGD-systemen, waarover veel publiciteit is geweest, is de Autoriteit Persoonsgegevens begin februari 2021 een onderzoek gestart naar de naleving door de GGD van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Daarbij heeft de Autoriteit Persoonsgegevens aangegeven het toezicht op de GGD te zullen intensiveren. Het is nog niet duidelijk wanneer de uitkomst van het onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens te verwachten is en wat de uiteindelijke bevindingen zullen zijn. Onderzoeken en besluiten van de Autoriteit Persoonsgegevens worden doorgaans openbaar gemaakt.

Ten tijde van instemming met de jaarrekening 2020 door het dagelijks bestuur loopt het onderzoek van politie en justitie nog. De kans op een claim en de potentiële financiële impact voor GGD Hart voor Brabant zijn moeilijk in te schatten. Er zijn geen claims bekend en geen claims bij GGD Hart voor Brabant ingediend.

6 WET NORMERING TOPINKOMENS

Het bezoldigingsmaximum voor de directie bedraagt € 201.000. Dit maximum wordt niet overschreden door de directie.

Het bijbehorende bezoldigingsmaximum voor de voorzitter van het bestuur bedraagt € 30.150 en voor de overige leden van het bestuur € 20.100. Deze maxima worden niet overschreden.

Bedragen in €	Karin van Esch	Thérèse Claassen
Functiegegevens	Directeur	Directeur
In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	1 september 2014	1 december 2020
In dienst tot en met (datum einde functievervulling)	1 februari 2021	Tot op heden
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%	100%
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	145.658	11.858
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	21.180	1.590
Totaal bezoldiging uit hoofde van de functie van topfunctionaris	166.839	13.448
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	17.025
Vergelijkende cijfers 2019		
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%	n.v.t.
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	140.401	n.v.t.
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	20.409	n.v.t.
Totaal bezoldiging uit hoofde van de functie van topfunctionaris	160.810	n.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	n.v.t.

Leidinggevende topfunctionarissen met totale bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam	Functie
Mevrouw A. van der Zijden	Directeur*

Toezichthoudende topfunctionarissen met totale bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam	Functie	Gemeente
De heer W. Hillenaar	Voorzitter dagelijks bestuur/Voorzitter algemeen bestuur	Cuijk
De heer R. Compagne	Lid dagelijks bestuur/Lid algemeen bestuur	Meijerijstad
Mevrouw M. Hendrickx	Lid dagelijks bestuur/Lid algemeen bestuur	Tilburg
De heer U. Kâhya	Lid dagelijks bestuur/Lid algemeen bestuur	's-Hertogenbosch
De heer T. van Kessel	Lid dagelijks bestuur/Lid algemeen bestuur	Oss
De heer P. van Steen	Lid dagelijks bestuur/Lid algemeen bestuur	Heusden
De heer H. Willems	Lid dagelijks bestuur/Lid algemeen bestuur	Boekel
De heer M. Böhmer	Lid algemeen bestuur ***	Landerd
De heer J. Brekelmans	Lid algemeen bestuur	Loon op Zand
De heer I. Busser	Lid algemeen bestuur **	Grave
De heer E. van Daal	Lid algemeen bestuur	Mill en Sint Hubert
De heer R. Dols	Lid algemeen bestuur	Tilburg
De heer G. van Heeswijk	Lid algemeen bestuur	Uden
De mevrouw A. Henisch	Lid algemeen bestuur **/**	Grave
Mevrouw S. Heijboer-Klapwijk	Lid algemeen bestuur	Vught
Mevrouw W. Hendriks-van Haren	Lid algemeen bestuur	Boxmeer
Mevrouw M. Immink-Hoppenbrouwers	Lid algemeen bestuur ***	Goirle
De heer R. Joosten	Lid algemeen bestuur ***	Grave
Mevrouw P. Lepolder	Lid algemeen bestuur	Dongen
Mevrouw M. Lestrade	Lid algemeen bestuur	Boxtel
De mevrouw M. Moorman	Lid algemeen bestuur **/**	Bernheze
De heer R. van Moorselaar	Lid algemeen bestuur	Bernheze
Mevrouw D. Odabasi-Seker	Lid algemeen bestuur	Waalwijk
De heer G. Overmans	Lid algemeen bestuur	Hilvarenbeek
De heer R. Poel	Lid algemeen bestuur	Sint Anthonis
De heer P. Poos	Lid algemeen bestuur **	Goirle
De heer P. Raaijmakers	Lid algemeen bestuur	Sint-Michielsgestel
De heer R. van Rinsum	Lid algemeen bestuur **	Landerd
Mevrouw S. Vatta	Lid algemeen bestuur	Oisterwijk
Mevrouw A. Verschuren	Lid algemeen bestuur	Haaren
Mevrouw A. Zwarts	Lid algemeen bestuur	Gilze en Rijen

* verloning via GGD West-Brabant

** primo 2020 nog geen bestuurslid

*** ultimo 2020 geen bestuurslid meer

7 RESULTAATBESTEMMING

De jaarrekening 2020 sluit met een positief resultaat van € 247.394. Conform bestaand beleid wordt het resultaat toegevoegd aan de algemene reserve zolang deze reserve niet boven of beneden de afgesproken bandbreedte komt.

De algemene reserve bedraagt per 31 december 2020 € 1,9 miljoen, de ondergrens van de algemene reserve is € 1,5 miljoen. Om voldoende financiële buffer te behouden voor plotselinge en niet voorzienbare financiële tegenvallers vloeit het resultaat daarom terug naar de algemene reserve.

BIJLAGEN



Hart voor Brabant

BIJLAGE 1: TAAKVELDEN

	Begroting 2020			Realisatie 2020		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	0	-108	-108	0	-190	-190
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	150	-70	80	114	-62	52
0.4 Overhead	8.343	-21.467	-13.124	8.215	-20.027	-11.812
0.10 Mutaties reserves	1.550	0	1.550	1.249	-294	955
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	-247	-247
0 Bestuur en ondersteuning	10.043	-21.645	-11.602	9.578	-20.820	-11.242
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.451	-2.340	111	1.716	-1.566	150
1.2 Openbare orde en veiligheid	200	-200	0	393	-321	72
1 Veiligheid	2.651	-2.540	111	2.109	-1.887	222
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.721	-1.199	522	1.808	-1.527	281
6 Sociaal domein	1.721	-1.199	522	1.808	-1.527	281
7.1 Volksgezondheid	47.887	-36.918	10.969	79.596	-68.857	10.739
7 Volksgezondheid en milieu	47.887	-36.918	10.969	79.596	-68.857	10.739
Totaal	62.302	-62.302	0	93.092	-93.092	0

bedragen x € 1.000

BIJLAGE 2: SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 4 maart 2021

VWS	H3	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding	Aantal consulten (jaar T) seksualiteits-hulpverlening in het verzorgingsgebied.	Aantal gevonden SOA's (jaar T) in het verzorgingsgebied	Aantal SOA- onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied	Besteding (jaar T)	Stand Egalisatiereserve per 31 december (jaar T)
		Subsidieregeling publieke gezondheid					
		Gemeenten					
			Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: H3 / 01	Indicator: H3 / 02	Indicator: H3 / 03	Indicator: H3 / 04	Indicator: H3 / 05
			11.430	3.021	11.430	€ 4.019.887	€ 200.251
VWS	H5	Subsidieregeling Prep	Aantal intakeconsulten	Aantal vervolgconsulten	Aantal geïnde eigen bijdragen van de gebruiker van € 7,50 per dertig pillen		
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R		
			Indicator: H5 / 01	Indicator: H5 / 02	Indicator: H5 / 03		
			257	1.343	3.143		

VWS	H11	Corona Bonusregeling Zorg	Kenmerk/nummer aanvraag	Totaal in (2020) ontvangen specifieke uitkeringen voor bonus	Totaal in (2020) ontvangen specifieke uitkeringen voor belastingcomponent	Totaal in (2020) ontvangen specifieke uitkeringen	De totale besteding (t/m jaar T) aan medewerkers netto uitgekeerde bonus van € 1.000	De besteding (t/m jaar T) aan derden netto uitgekeerde bonus van € 1.000
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: H11/01	Indicator: H11/02	Indicator: H11/03	Indicator: H11/04	Indicator: H11/05	Indicator: H11/06
			COBONUS2009291	€ 783.000	€ 624.150	€ 1.407.150	€ 731.000	€ 45.000
		Zijn de zorgprofessionals die een bonus van aanvrager hebben ontvangen werkzaam geweest in de periode 1 maart tot 1 september 2020 bij de organisatie waarvoor een aanvraag is gedaan (Ja/Nee)	Voldoen de betalingen (t/m jaar T) aan de inkomenstoets zoals omschreven in de regeling (Ja/Nee)	Afgedragen of aangegeven verschuldigde eindheffing over de aan medewerkers netto uitgekeerde bonus	Afgedragen verschuldigde belasting (t/m jaar) over de aan derden netto uitgekeerde bonus	Overig saldo voor bonus in (jaar T)	Overig saldo voor belastingcomponent in (jaar T)	
		Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	
		Indicator: H11/07	Indicator: H11/08	Indicator: H11/09	Indicator: H11/10	Indicator: H11/11	Indicator: H11/12	
		Ja	Ja	€ 584.800	€ 33.750	€ 7.000	€ 5.600	
		Eventuele toelichting Verplicht als alle of een deel van de bonussen wordt uitgekeerd in het volgende jaar (05 of 06) of als bij 07 of 08 Nee is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
		Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.					
		Indicator: h11/13	Indicator: h11/14					
			Ja					

LNV	L1	Jong Leren Eten- uitkeringen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T Vanaf SiSa 2021 eventueel inclusief uitvoering door derden)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (Jaar T-1) per project ivm aan andere medeoverheden overgeboekte middelen. vanaf SiSa 2021 eventueel inclusief uitvoering door derdenVanaf SiSa 2021 invullen.
			Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R
			Indicator L1 / 01	Indicator: L1/02	Indicator: L1/03	Indicator: L1/04	Indicator: L1/05
			€ 84.411	€ 195.878	Ja	Ja	